

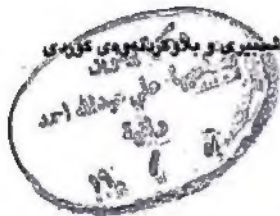
۹۹۱۰۹
۰۹

زہ گانی گورد

پیشی دووم

۷۹۱۷۰۹
س
۷۷

هۆزه کانی کورد

وهرگیزان و ناماده کردی

هسین نه همه د جانی

په ۱۳۳۱

کوماری عیراق

وهزاره تی روشنبیری و راگه یانندن

دهزگای روشنبیری و بلاوکردنموه ی کوردی

زنجیره ی ژماره (۲۸۷)

يېشەكى وەرگىر

خوتنەرى بەرنز

ئەمە كەرەستە يەكى خاۋە .. ئەيخەمە بەردەستى ئىۋەي
خوتندە ۋارەۋە بىن كەم و زىاد .. چۆن يىنيومە ... ۋەھا
ۋەرم گىپراۋە تەۋە . ئەگەرچىش ھەندى ئەم ھۆزانە .. پەنگە
ئىستە بوونيان نە بىن .. ئىيە بۇ بىلەن ژەنگە ۋ نۆزى
لەيىرجوونو لە ۋاۋا كەردن دايان بگرىۋ بىتە ھۆى ناو
سپرانەۋەيان ... ئىشى من ۋەك ۋەرگىرتك ، لىرەدا ..
زىندو كەردنەۋەى ناۋى ئەو ھۆزو ھىزانە يەكە لە سەرەتاي سەدەى
يىستەمدا پۆلىكى بالايان لە رووداۋە كاندا ھەبوۋە بوۋنەتە
كۆسپىك لە پىئى پىلانە چەپەلەكانى عوسمانى يەكان بۇ بە
تور كەردنى ناۋچەى كوردستانو تەرۋەتە كەردنى پۆلەكانى

خوتنەرى ئازىز

كوردىش ھەرۋەك .. مىللەتانى دى ، خىل ۋ ھۆزو
پىخراۋە تايىبەتى يەكانى ھۆزايەتى خۆى ھەبوۋە ھەيە ..
ۋەنەبى ئىيە .. ھەز لە زىندو كەردنەۋەى مەسەلە كۆنەكان
بەكەين ھەرچەندە ئەگەر ۋاشى بىن .. مەترسى يەكى ئەو تۆى

تیدا نی به چونکه هه مو میلله تانی ئهم دنیا به بهم قوئاغه دا
تیه ریون و شانازی به پیره و په چله ک و په گ و بنج و بناوان و
لق و پوی خویان ده که ن جا بۆچ بۆ ئیمه ی کورد .. ئهم
مه سه له به به مه سه له به کی نامۆ بده ئه قه له م .. ته نها ئه و پر سیاره
ئه که م .. هه رچه نده من نامه و ئی ئه و شته کوفانه .. زۆر بابه خیان
بدریتی که له ئه ندازه به دهر بێ *

خوێنه ری به رتۆ

ئه وه ی راستی بێ .. مارک سایکس .. نوسه ری ئهم کتیه
قه ت رۆژه لاتی سکی ئاسایی نه بووه .. سه ردانه که ی ئهم
کا بریه بۆ ناوچه ی کوردستان ته نها له بهر هۆیکه ی زانستیانه و
بۆ کۆکردنه وه ی زانیاری له باره ی هۆزه کانی کورد نه بووه
به لکو زیاتر له بهر ئه وه بووه که بتوانن ده ستیشانی هۆزو
باری ئابووری و کۆمه لایه تی و رامیاری ته واوی هه رێمه که بکات و
گه لاله یان بکاته وه بۆ ئه وه ی یان فخته به رده ستی نه خشه
دروسته کهرانی و مزاره تی کولونی به کانی (وزارة المستعمرات)
بریتانیای ئه و سه رده مه که ئه وه یان له ئاراد بووه .. تیکرای
ناوچه ی رۆژه لاتی ناوه راست و ته واوی ئه فریقا به خه نه ژیر
ده سه لاتی رژی خاوه ن شکۆ پاشای به ریتانیای ئه و سه رده مه ..
واته مه به ستی سه ره کی کۆکردنه وه ی ئه مه زانیاریانه ده پاتزه
سالتیک پیتی شه ری جیهانی په که م .. له بهر چاوی کالی ئیمه
نه بووه .. هه مومان له و راستی به دلیان .. ئه گه رجیش ئه مه
راستی په که یه .. به لام تالی و ته قی راستی نابێ .. چا و بیۆشی

له نرخی ئەو زانیاریە سەرەتایانە .. هەرچەندە .. لەبەرەندا
له پێتای بەرژەوێندی ئێمە کورد .. خێنە کراوەتەو .

وەرگیرانی ئەم جۆرە راپۆرتانە .. وەك دەزاین .. بێ
سوود نین هەرچەندە ماوەیهکی زووشیان بەسەردا تێپەری
ییت .. چونکە باری ئابوری و رابواری و کۆمەڵایەتی هۆزو
هۆزایەتی میلەتی کوردمان لەو سەردەمدا ئەخاتە بەر تیشک
.. سەرباری ئەمەش .. هەمان راپۆرتی وەرگیراو ئەو شمان بۆ
پوون دەکاتەو .. کە چەندو چۆن سازمانی ئینتلیجنسی بەرتانیا
(منظمة الاستخبارات البريطانية) .. له بەر بەرژەوێندی تایەتی
خۆیان .. هاتونەتە ئەم ناوچەیهو دەستیان خستۆتە ئێش و کاریهوهو
.. ئەم هەمو زانیاریه و وردە زانیانە یان .. کۆکردۆتەو ..
لەبارە کوردو ناوچە کوردستان ئەم جۆرە .. ئێشە ئێمە
.. ئەچیتە خانە کە لەپورەو کە چەند سالی بەسەردا ..
تێپەربن ئەوێندی تر بەنرخو بە سوودتر دەبن بۆ میلەت ،
چونکە پارچەیهکی بەنرخو دێرن لە رۆژی کۆمەڵایەتی ئەو
سەردەمەمان بۆ تۆمار دەکات .. راستە .. باری پەووتی ژبانی
ئەم خێلانە پاشی جەنگی جیهانی یەکەم .. گۆرا .. بەلام
لەگەڵ ئەوێندا .. نەرتی کۆچەری .. تا ئەمڕۆش لەگەڵ
گۆرانی هەل و مەرجی ژباندە .. لەگەڵ شوێن و جێگەدا لە
هەرێمی کوردستاندا هەر ماوەتەو .. ئەگەر جێش دێی تازەو
گۆندی نوێ یان لە بۆ خۆیان بنیاتناو .

هیچ .. جۆره په راویژنیک بو وونکردنه وه یان
 بو شیکردنه وهی هندی خال له م ... کتیه به دی ناکړی .. چونکه
 وهک له پتیدا ووتان هم زانستیانه ی که له دوو توی هم
 کتیه جیان بوته وه .. که رسته به کی خاوونو پیوستان به
 لیکولینه وه له سهر چوئیکي دوورو درژتر هیه له دهرغه ټیکي
 تر دا له لایه ن پسرورو شاره زایانی هم مهسلانه جونکه .. من
 بهش به حالی خوم .. جگه له وهرگیرانی کتیه که هچی ترم
 پین نه کړا له بهر نه وهی که سهرچاوه به کی نه و تووم به دهسته وه
 نه بو .. بو دهوله مه نه کردنی .. نهو زانستیانه .. که زور
 زور سهره تاین .. جا ئومیده کم له وانه ی له م مهسلانه شاره زان
 یتنه پتیه وه و قولی یارمه تی لی هه تمالن .. بو نه وهی
 خزمه ټیکي به سوود تر به میلله ت بگه یه نین له ری ی
 دهوله مه نه کردنی هم جۆره باسکانه .. به ټیپینی به نرخ و
 لیکولینه وهی چروخه ست و زانستیانه ..

حسین جان

به غدا

۱۹۸۸/۴/۳۰

پیشہ کی نوسہر (مارک سایکس)

ہم کہرستہ خواہ .. کہ ہم چند لاپہرانہی بہر
دہستان .. کو بڑتہوہ نہجام و ٹاکامی .. گہشیکی سہخت و
ستمی (۷۵۰۰) میلہن و خولاسہی چاویٹکہوتن و گفت و
گؤو لیکولینہوہو ساغ کردنہوہی بن زمارہن ... لہ گہل پولیس و
گوان و شوان و قہ تارجی و شیخ و مہلاو دہم چہرمگی خیلان
چٹوار و حہمال و سہرخیل و پیای ناودار کہ پیشانم رادہینی ..
زانیاریہ کی سہرہ تائم لہ بارہی ٹہو ہوزانہم بدہنی .

ٹہونجامی ٹہو ہولانہم ... ہہرچہندہ - لہوش دہترسم
کہوا . زؤر گرنگ نہ بن - بہلام لہ گہل ٹہوشدا .. ہہر
ٹومیدہ وارم کہ سوود بہخش بن بڑ گہریدہ کانی داهاتو و بڑ
ٹہوکہ سانہی کہ دہیانہوی رؤڑی لہ رؤزان .. ہم مہسلہیہ
بکولنہوہ ...

چونکہ ... تائیتا .. ہیچ جؤرہ باسیٹک لہ سہر ہم
مہسلہیہ بہ زمانی ٹینگلیزی نہنوسراوہتہوہ .. من نہمتوانی
لیکولینہوہیہ کی چرو خہست لہ سہر کورد بنوسم .. وہک
بیلؤگرافیایہک .. بہہر حال ... من لہو بپروایہدام کہ

ته ناتەت ئەم مەسەلە يەش لە گەرنەگی ھەولدا ئەم کەم ناکاتەو
 سەرە رای ئەمەش .. حەز دە کەم ئەوێش بزانن .. کە ھەندێ
 لە بەردەستەکانی گەشتە کە ی دوا ییم سەر بە سێ بەشە گەرنە کە ی
 میللە تی کورد بوون .. جا لە بەر ئەو .. ھێچ
 کۆسپێکی ئەو تۆ پریگە ی بە ئەنجام دانە بەم ئێشە نە بوو
 سەبارەت بە زمانی کوردیشەو .. چونکە ئەوانە ی کە پۆلی
 [تەرجومانان] لە گە ئەمدا ئە یینی .. زۆر شارەزای ھەردوو
 زمانە کە بوون .. ھەروەھا ش .. کیشی جیاوازی شیوەکان ..
 نەبوونە تە گەرە پەك لە پێ ی ئێشە کەمدا ..

لە ئامادە کردنی .. ئەم لیستە یە ی ناوی ھۆزە جیا جیاکانی
 میللە تی کورد ... من ھەولێ . (ئاسان کردنەو ی) م دا .. بۆ
 ئەو ی بە کەلکی ئەو کەسانە پێت کە پۆزی لە پۆژان ئەیانەو ی
 لە سەر ئەم مەسەلە یە .. بکولنەو .. بەتایبە تی . کە ئەو
 (کاتە لوگە) م دانا کە لە دوو تۆ ی دا ناوی ئەو ھۆزانەم پێز کرد
 ... کە لە پێ ی بیستن یاخود بینن شتم لە بارەیانەو
 گە لالە کردووە .

پاش چەن ھەولدا ئێکی سەر نە کەو تووم .. بۆ ئەو ی
 بەشی تەو پەك ئەو ناوانە پێز بکەم کە پوون بێ بۆ ھەمو کە سێك
 پێ یارم لە سەر ئەو دا ... کە ناوچە ی کوردستان بە سەر
 شەش ھەری تێ سەرە کیدا دا بەش بکەم .. بۆ ھەر یە کێ لەم
 ھەری مانە بەشی تێک لە کە تالوگە کە .. تەرخان کردووە ھەروەھا ش
 .. ھەج بەشی تێک ژمارە یە کێ جیا ی ھە یە بەم جۆرە .. لیستە یە کێ

(ئەبجەدى) م کردوو بە ناوەکانەوه لە گەل و ماریەکی تایبەتی
کە تەرخان کراوە بۆ ئەو ھۆزە ..

بەر ئەوەی کوتایی بەم پیشەکییە ییتەم ھەز ئەکەم .. ئەو
بزانی .. کە ئەو ھەریمانی لە سەر تەخشە کە دیاری کراون ..
بەشیوەیەکی ئەتئوگرافیانە نە کراون .. بە لکو تەنھا .. وەك
شیوەیەك .. بۆ جیا کردنەویان دانراون .

(مارك سايكس)

ھەوای نامەیی کتیب

بهشی (A)

پیشه‌گی

چهن یتیینی بهك له سهر كوردده كانی ئەم ههرتمه ، كه ئەم ههرتمه ههلبژارد .. وهك یه كهه ههرتم .. تهها بۆ ئهو مه بهسته بوو .. كه به شتویه كهی سهره کی له گهلیا مامه له بکهه ... چونكه ئهو كوردانهی كه لیتهدا سهقام گیرن .. وهك بهروونی دیاره - وهچهی ئهو (كوردیونی یانهن) كه وادی خۆی واته له سالی (٤٠١) یتش زامین کیشانهوهی هیزه كانی (زینیفون) یان وهستانو بهتوندی به رهه لستی سوپا که یان کرد ... یان به لای كه مه وه ئەم شوته .. شاتوی یه كه می دهركه وئنی میلیه تی كوردده له سهر پروو خساری میژوودا ئەم ناوچه یه كه به چرو خهستی له لایهن دانیشتووه كوردده كانیان تهزراوه . بهم شتویه ی لای خواره وه ئابلقه دراوه .

له ناوچهی باکوره وه به دهرباچهی وانو ئهرمینای تهخته وه دهو درراوه له رۆژ ئاواوه ... به روبا ی دیجله وه له ناوچهی باشووره وه به دهشتایه كانی عیراقه وه .. زۆربه ی ههره زۆری

دانیشتووانی ئەم ناوچە کوردن ... بەهەر حال .. نابێ
 ئەویش لە بیرکەن .. که رەنگە کۆمەڵی رەگزی بێگانهش
 ... لە دەشتایەکانی دا ئەزین و لەوانە بە هەندێ لەو هۆزانە ..
 که وەك کسورد ئەزاد لەم لیکۆلینە وەبەم باسکرابن و لە
 بنەرەتدا .. کورد نەبن و وەجە چەن کۆمەڵی جیاوازی تر بن
 که لە پاشاندا لە گەل ئەو خێلە جیاپانە بیکەل بوون و بوونەتە
 کورد .. ئەو بیانیانە . یاخود بەلای کەمەو .. ئەوانە کە
 بە ئەزاد کورد نین .. رەنگە بە عەرەبی ئارامی ... بدرتە قەلەم
 وەك ئەوانە کە دەورووبەری موسل دا پەرش و بلاون . ئارامی بە
 رەسەنەکانی .. ئەم ناوچە بە .. گاوردە یاقوبی بەکانی (عین کاو) و
 (ناکرێ) و (کۆبە) ن .. کۆمەڵە بیانی بەکەش .. تورکمانەکانی
 ئالتون کۆپری و کەرکوک و هەولێر و بەدوو جوتیارە عەرەبەکانی
 رۆخەکانی (دیجە) و دەشتایەکانی رۆژاوانی (موسل) ن .

ئەو دوو کۆمەڵە خێلە کە من لە بارەیانەو .. هەر
 هیشتا بە گومانم . خێلی شەبەکی ژمارە (٥) (١) و (بیجوان) ی
 ژمارە (١٠) ن و ئەستور بەکانی (هەکاری) و (ئامیدی) و (زاخۆن)
 .. ئەوانە کە لەم لیکۆلینە وەبەم بە ئێشارەکی (+) کۆ ...
 ناوەکانیان دەستیشان کراون .

(١) — بەبەرەت بە شەبە کەکانی .. موسل .. ئەمانە کوردن و
 بەشیوەی کۆران ناخەنتن ئەکەن .. سەرەرای ئەویش ..
 شەبە کەکان خۆیان ئەلێن لێمە کوردین — وەرگیر .

ئەو پرسىيارەى كە بەزەقى پرووى دەمىيان تىدەكات
ئەو ەپە :- ئەم گاورە نەستورىانەى ەەكارى و ەە كە پىنخراوئىكى
هۆزانەيان ەەپە ەە ئايا ئەمانە كوردىكى پەسەنن يان پەناھەندە
گاورەكانن كە بەنەزاد ئارامىن ەەە

ئەم پرسىيارە ەەر بىن وەلام ماوۋەتەو ە

ئۆمارەپەك لە كوردە ناودار و خوتنەوارەكان لەو پرواىەدان
كە ئەو نەستورىانەى ەەكارى لە بنەپەتدا كورد بوونو لە
دوايدا بوون بەگاور بەر لە ئىسلام ە

لە لايەكى تىشەو ەە قەشە گاورەكان ەە بە تووندى ئەم
بىردۆزە (نظرەى) كوردەكان لە بارەى نەزادى نەستورىەكانەو ە
پەت ئەكەنەو ە

من - كەمى خۆم - ئەو دوو بىردۆزەپەى كوردو گاورەكان
ەە زۆر بەپاستيان نازانم ەە ەەرچەندە پەنگە لەپاستىپەو ە
كەمى نزيكەبن ەە من لەو پرواىەدام ەە كە كاتىن گاورەكان لە
موسلو عىراق ەەلەتنو پەنايان بىردە لای كوردە گاورەكانى
ەەكارى و بوونە پەناھەندە لە لايانەو ەەە چى داخە كە
نەمتوانى بە تىرو تەسلى ەەندى زانيارى بەچىنگ يىنم لە بارەى
خىلە نەستورىەكانو ناوەكايانەو ەە ەەرچەندە لەمەش
بە تەواوى ئۆمىد پى نەبووم ەەە چونكە ئەمە ئەركى مەرشانى
ئەو (بەشە ئىنكلىزپە) كە كلىساي كاتىرىرى ناردوپەتى بۆ
ئەم ناوچەپە ەە كە لەوانەپە پۆژى لە پۆژان ئەم بۆشاىە

پریکاتهوه سه بارهت به کورده کانی ناوچه که نه توانم بهم سس
بهشی لای خوارهوه دابهشیان بکه م ۰۰

۱ - بهشی به که م ۰۰۰ نه م خیلانهی لای خوارهوه نه گریتهوه
، ۱۷ ، ۱۶ ، ۱۵ ، ۱۴ ، ۱۳ ، ۱۲ ، ۱۱ ، ۹ ، ۸ ، ۶ ، ۴ ، ۳ ، ۲ ، ۱
، ۱۸ ، ۱۹ ، ۲۰ ، ۲۲ ، ۲۳ ، ۲۴ ، ۲۵ - نه مانه هۆزه نیمچه
کوچه ره کانی دهشت و گرده کانی باشورن .

۲ - بهشی دووه م ۰۰ نه م خیلانهی لای خوارهوه
نه گریتهوه : ۲۱ ، ۲۶ ، ۲۸ ، ۲۹ ، ۳۰ ، ۳۱ ، ۳۳ ، ۳۴ ، ۳۵ ،
۳۶ ، ۳۷ ، ۳۸ ، ۴۰ ، ۴۱ ، ۴۴ ، ۴۸ ، ۵۲ ، ۵۳ ، ۵۴ ، ۶۵ ، ۷۱ ،
۷۱ بی ، ۷۱ سی ، ۷۲ ، نه مانه هۆزه چیا به نیشته جی کانی
۳ - بهشی سیه م : نه م بهشی هۆزه شاخویه نیمچه کوچه ره کانی
نه گریتهوه ۰۰۰۰ که پاشماوهی هۆزه کانی ترن بیتچکه له هۆزی
وماره (۵۰) .

نهوهی په یوه ندی به بهشی (۱) هوه هیه ۰۰۰۰ نه م هۆزانه
زۆر له یهك دی نه چن ۰۰ چ له بارهی بارو گوزه ران و نه ریته وه
چ له پرووی رومهت و پوخساره ۰۰۰۰ نه م هۆزانه . نیشانهی
دهوله مهندی و ده رامت ی باشیان پتوه دیاره ۰۰ چونکه زۆربهی
زۆریان چیتوارو شوانی دهوله مهندن ۰۰ که خه ریکی جوتیاریش
بن ۰۰ نه وه له بهر هۆیه کی دوه میتنی به (نانوی) ۰۰ هه رچه نده
زۆر جاریش ۰۰ خه لکی دی به کری ئه گرن ۰۰ بو نه وهی

يارياندا .. هر ودهاش له ټيو ټم خټلانه .. ټاسنگهري کارامو
 جولای دهست په ننگين و خټومت دروستکردنی چاک بهدی
 ټه کرټ .. توانایي ميټسکيشيان په ننگه له سرووی توانایي
 هوزه کاني تر دا بي .. له بواړي خوټندنو فيربوونيش دا
 دهستيکي بالايان هه به .. سپره پای ټهمش .. کومه ټي پياوي
 لټه اتوي پيشه سازو بازرگاني ورياو کارامه شيان ټيدا هه لکه تووه
 که شايه ني ټه وون بڼه خاوهن لټرسينه ودي پامياړي و
 کومه لايه تي له کومه لگايه کي شارستاني و پټسکه و توودا .

ټهم که سانه .. وان له ژير پکټفي ده سلا تي ورائي هه ندي
 شينخو ميرو به گزاده و ټاغادا که زور ټاژاو و چي و حهز له هه راو بگرو
 ټاشوين سپره باري ټهمش به ده ستي دوژمه نايه تي ټيو
 خټه کانش ټه تلټنه و هو ناله ناليانه ټهو - کورده نيمچه کچه رانه
 که به کوردي به به يان بابان ناسراون ناو با ننگي کي چاکيان
 په پيدا کردو و له بواړي ټاژايه تي و لاو چاکي و توانايي پامياړي و
 چه له ننگي و ميوانداری .. ټه گه رچيش .. نا توانين ټهو مه يله يان
 بز چه باو جه رده بي له بير بکه ين به لام .. به گشتي سواره ي
 چاک و نيشان شکين يان زوره که گولله يان قهت سر ناکات له م
 چن ساله ي دوايه دا وازيان له به کاره يتاني پم و شمشير و
 زهر گډ و خه نجه ر هټاوه چونکه بوون به خاون چه کي نوځ و مک
 ټه ننگ و ده مانچه . بهش به حالي خوم گه يشتومه ته ټهو پړوايه ي
 که له سپر ټه و سوور و که هه له با پيره گموره کالي ټهم هوزانه
 وادي خزي سواره ي سويا مه زنه که ي پار ټيه کان پټکه اتووه

...چونکه هه‌لس و كهوت و نه‌ش و نه‌ما كردن و پیلان
 تاكتی كه كانی ئەم هۆزانه زۆر زۆر له وانهی هیزه كانی سورنیاس
 Surenas ئەچن وەك بلبوتارخ له پەرتوکه به‌ناوبانگه‌كهی
 كه له‌ژێر ناویشانی ژبانی کراسوس ، باسی کردوون .

خالید کوری وه‌لید وەك نموونه‌یه‌کی ئازایه‌تی و ئایینی
 پێرۆز له‌لایه‌ن ئەم هۆزانه‌وه ته‌ماشای ده‌کری‌ت هه‌روه‌هاش خۆیان
 به‌قه‌رزاباری ئەو پێشه‌نگه مه‌زنه داده‌تین كه وادی خۆی
 مه‌شغه‌لی ئایینی موسلمانه‌تی بۆ ناوچه‌ی کوردستان هێناوه هه‌ر
 ئه‌ویش بووه كه به‌هۆی رووناکی ئایینه تازه‌که‌وه ئه‌مانی له
 شه‌وه‌زنه‌گی تاریکی بت‌په‌رستی و ئاگر‌په‌رستی رزگاری
 کردوون .

تیکرای خێلانی ئەم به‌شه سونین .. ئه‌مانه له مانگی
 ته‌شرینی یه‌که‌م و ته‌شرینی دووم و کانونی یه‌که‌م و کانونی دوومه‌م
 شوبات‌دا له‌و شوێنه‌دا ئه‌ژین كه به‌ ژماره له سه‌ر نه‌خشه‌كه
 ده‌ستیشانکراون .

هه‌ر ٥٠ زوو و له‌سه‌ره‌تای مانگی ئازاره‌وه ئه‌چنه‌خێوه‌ت و
 ده‌واره‌وه تا ده‌وره‌به‌ری حوزێران له‌هه‌مان کاتیشدا به‌شیکیان
 بۆ وه‌زنه‌ کۆچ‌وپه‌و ئه‌که‌ن و له‌ویش هه‌ر له‌مانگی گه‌لاوێژه‌وه
 تا مانگی ئه‌یلول ئه‌مته‌نه‌وه‌و خێوه‌ت و ده‌واری خۆیان هه‌ل‌ئه‌ده‌ن و
 كه‌په‌ری جوان جوان دروست‌ئه‌که‌ن . كه‌ تیاياندا .. ئەو وه‌رزه
 ئه‌به‌نه‌ سه‌ر به‌هه‌ر حال گوزه‌رانیا‌ن له‌و شوێنه‌دا خۆشه ..

كە سەرماو سۆلەي پايىز دەست ئەكا بە نوقورچ گرتن .
ئەو كاتە دىسانەوۈ بۇ دىكانيان ئەگەرتىنەوۈ . . .

گەلىن دەمچەرمىگۈ ئاغاۋ سەرخىلەكانى ئەم ھۆزانە زىيان
لە ھۆزە غەربەكانى ئاۋچەي مىزوپوتىمىيا ھىتاۋە . . ھەرچەندە
زۇنالى ئەم ھۆزانە ھىتدە . . شۇخ و شەنگۈ ناسكىن ھەر
نەيىتەوۈ سەرە پاي ئەۋەش سەربەست و گەت لىت جوانو
ئازاو رىكۈ پىكىن تەنەت ھەندىكتيان نىشانىكىن سوار
چاكىش . . لەگەل ئەۋەشدا ھىچ ئەركىكى پىن پانەسىپراۋە
جگە لە بەرتۈەبردنى ئىش و كارى ئاۋماۋ مەرو مالات دۆشىن و
مەشكەو كەرە ماست دروست كردن .

لىقى دوۋەمى بەشى سىيەم .

ھۆزە شاخاۋىيە نىشتەجى كان بە تەۋاۋى لە كوردەكانى
ئاۋچەي بەبەۋە چ لە پروۋى جل و بەرگۈ چ لە پروۋى ھەلسو
كەۋتو دابو نەرتەۋە جياۋازن . ئەمانە پىشەسازى كارامەو
جوتيارى باش يان زۆرە كە بىستىن ئەرز لە دەۋرۈبەرى
لادىكانياندا نىيە پىن كىلان مابىتەۋە . ھەرۈەھاش تۈۋانلىيەكى
پىن وىتەۋ پىن سنورىشيان ھەيە لە بوۋارى جۆگەلە دادپىن و
كارىز ھەلكەندىن و ئامرازى جۆراۋ جۆرىش بۇ ئىش و كارى
ئاۋدېران بەكاردەھىتن . ئەرزىكى بەيىت و بوۋوم بەرامپىكى
كشتوكالىيەكى فرە ۋەك گەنم و جۆ ، كۈنجى و چاكىرىن چەشنى
تۈتۈن .

ئەم ھۆزانە - ھەر وەك ھۆزانی ناوچەى بەبە لە سىنەرى
 رۆتى دەربەگايەتى و شىخايەتى دا ئەزىن . ناكۆكىش لە
 تىوانياندا باوە پياوانيان . . ھەيشە بەچەكەووە ئەسورنەووە
 وەك دەمانچەو تەنگەو خەنجەر . . ھەر وەهاش جەنگاوەرى
 كۆلنەدەرو تىچىروانى باشىيان تىدايە . لە ناوەرەستى ھەچ
 دىتەك قەلەيەكى سەختيان دروست كەردووە بۆ ئەوەى لە كاتى
 جەنگدا پەناى بۆ بەرن و بەرگرى لە خۆيان بکەن
 سەبارەت بە بارى گوزەرانى ئەم ھۆزانە كە نىشتەجىن . .
 ئەمانە لە كەبرى جوان و خۆشى كە لە سەربانى خانووەكانياندا
 دروست دەكرىن و وەرزی ھاوینيان تىدا ئەبەنە سەر ژاننى ئەم
 ھۆزانە ھەر وەك ژاننى ناوچەى بەبە پەچە دانائىن و سەربەست و
 رىك و پىك . سەرمەراى ئەمەش . . جىگەى رۆزو نەوازىشەن و
 بەچاوى قەدرەووە تەماشائەكرىن ھەندى لەم ھۆزانە لەو باوەرەن
 كەوا لە پىشدا گاوبوون و ئەوجا بوونەتە موسلمان . .
 تەنەنەش بەشەكيان ئىستەو ئىستاش ھەندى لە باوەرەكانى
 سەردەمى بت پەرسەشيان ھەر پاراستووە . شاينەى
 بايشە . . كە جۆلەكەيەكى زۆر لە تىو ئەم ھۆزە كوردانە
 ئەزىن و بەچاوى رۆزو يەكسانىش سەبرى ئەكرىن لە لاين
 كوردەكانەووە كەس توخيان ناكەوئى و لە ژىر ھىچ جۆرە
 چەوسانەووە كەداين بەلام بۆيان نى بەچەك ھەلگرن يان خۆيان
 بىخەنە ناو ناكۆكى بەكانى تىو ھۆزەكانەووە ئەگەر جىش بۆيان ھەيە
 لە گەل ھەمو ھۆزەكاندا ھاوچووە بکەن و مامەلەى بازارگانيان

له گه لدا بکه ن ته نانه ت له گه ل نه وانه ی که دوژمنی نه و هۆزانه ی
که نه مان له ئیوانیاندا گیرساونه ته وه بۆیان هه یه مامه له بکه ن.
باری گوزه رانی گاوه نه ستوریه کایش هه ر وه ک باری
گوزه رانی موسلمانه کان وایه هه ندیکیشیان خاوه نی سهروه ت و
ساماییکی زۆرن .

لقى سیه می به شی سیه م :

نه مانه پاشماوه ی هۆزه کانی به شی (A) ن ، شاخاویه کی
نیمچه کۆچه رن هه ندیکیان جوتیارنو هه ندیکیان ئاژه لدارن له
جل و بهر گدا له کورده کانی به شی دووم نه چن هه رچه نده وه ک
سروش ت زۆر دل په ق و توپه ن . . سه ره پای نه وه ش مه یلیکیان
بۆ چه ته گه ری و رینگیش هه یه .

ژنانی نه م ناوچه یه زۆر جوانین و دایم و ده ره م خه ریکی
ئیش و کاری سه ختن .

نه م . . هۆزه کوردا نه به شتویه کی . گشتی له پرووی
بالا و شان و شه وکه ت و پوا له ته وه له و کوردا نه ی به شی یه که م و
دووم جیاوازن چونکه نه مانه که له گه ت و بالا به رزو ئییک
نه ستوو رو نه سه رن نه وه ی بۆ یه که م جار چاوی بیان که وێ
ره نگه به کوردیانی دانه ئی نه مانه ش خه ریکی گه رمیان و
کوستان و له شویتیکی پان و به رین دا کۆچ و په و نه که نو
وه ک دیارده یه ک نه م نیمچه کۆچه رانه هه ژار و که م ده رامه ت و
ده ست کورتن . هه رچه نده نه مانه موسلمان به لām نه وه نده

مهسه لهی ئایینی یان به توندی هه لئه گرتوو سه باره ت به هۆزی
ژماره (50) ی به شی A هه 00 واته میرانی به کان که له پاستی دا
له هۆزه کانی تر له گه لێ پرووه وه جیاوازن .

خوتنه ری به ریز ده بی ئهم چه د دیرانه به ووردی بخوتینه وه
که له باره یانه وه نوسراون 00 سه ره رای ئه مهش ئه بی ئه وه بلیم
که وا خه لکی باکوری عیراق و ناوچه ی وه زنه و ئه وه هۆزانی
ده وروپشتی موسل مه سه له ی کۆچه ری به شتیکی مه زن و گرنگ
داده تین هه رچه نده . هۆزه شاخوا به کان ووشه ی کۆچه ر یان
شوان . به مورادیفیک بو ده پرنده یاخود نه خوینده وارو
دواکه وتو داده تین .

١ - داوده [Daudieh]

چوار هه زار خێزان . هۆزکی کوردی جهنگاوهری
نیمچه کۆچه ره 000 له سه ر پۆخه کانی زین گجکه دا نیشته جین .
مه له وانی چاکیان تیدایه 00 سواره ی هه زاریشیان زۆره . له
کوردیه کانی به بهن .

٢- دزه بی

پنج هه زار خێزان . هۆزکی کوردی گه ورمه 00
به شتیکی کۆچه ره و ئه وی تری نیشته جیه و خه ریکی ئیش و
کاری کشت و کالیه له گه ل هۆزی (جیوری) عه ره بیدا له پێی
ژنو ژنخوازی وه زۆریکن لێ چو لکه ژماره یه کی زۆر له م
هۆزه ژیان له وه هۆزه هیتاوه . گرانی و قات و بی بارانی 00

ماری ئابوریانی شیرکرد . سهره‌پای نه‌وه‌ش کولله‌ه‌شیری به
 کشتو کاله‌که‌یانی کرد .. ژنیان زۆر شوخو شه‌نگو جوانه
 .. سهر نه‌پیتجه‌وه و وه‌ك پیاو عه‌بای نه‌ستوری په‌ش به‌سهریانا
 نه‌دن .. هیچ‌جلو به‌رگیکی (په‌نگاو په‌نگ)م له‌ به‌ریاندا
 نه‌دی به‌پیتجه‌وه‌انی کورده‌کانی تر . نه‌مانه‌ سواره‌ی جاکو
 جوتیاری باشیان زۆره . مه‌لبه‌ندی ئهم هۆزه سولتان باغه‌که
 نه‌که‌ویته‌ ده‌ورو به‌ری [قه‌ره‌جوك داغ]ه‌وه . له‌ کورده‌کانی
 ناوچه‌ی به‌به‌ن .

۳ - شیخ بزه‌ینی [Sheikh Bzeing]

چوار هه‌زار خێزان . هۆزیکێ کوردی ئازاو جه‌نگاوه‌ره .
 ئازاوه‌چی و مله‌ورن . هه‌ندیکیان خه‌ریکی تالانو چه‌پاون
 به‌لام سوار چاکو پیاوی ئازایان زۆره .. مرقی زیره‌كو
 دنیادیده‌شیان زۆرتره .. وه‌ستای کارامه‌شیان هه‌یه‌ که‌ خه‌ریکی
 دورستکردنی ده‌مانچه‌ی مارتینی - هیندین . زستان له‌
 دیکانیان نه‌به‌نه‌ سهر هه‌رچه‌نده‌ له‌ وه‌رزی به‌هار پوو نه‌که‌نه
 نه‌و ده‌شته‌ سه‌وزانه‌ی ده‌ورو به‌ریانو خێوتو ده‌واری خۆیان
 هه‌ل نه‌دنو بو‌ماوه‌یه‌ك سه‌قام‌گیر نه‌بن تا پاش دغل و دان دورین
 .. واته‌ تا مانگی حوزه‌یران .

له‌هه‌ل ران و گاکانیاندا به‌ره‌و سنوری ئێران ده‌که‌ونه‌ پێ
 له‌وێش نه‌می‌ننه‌وه‌ تاوه‌كو (پایز) واته‌ (مانگی ته‌یلول) یان
 نه‌ختی دره‌نگتر نه‌گه‌ر وه‌رزه‌که‌ گه‌رم بوو ، نه‌مانه‌ کوردی
 به‌به‌ن .

۴ - شَيخان [Shykhan]

(۵۰۰) خيژايتك ده بن . ئەمە ھۆزىكى كۆچەرى تەواو...
 كە خەرتكى ئاۋەلدەرە .. پائەكايان لە ئىوانى روبرارى دىچلەر
 ھەردو زىكە .. ئەلەوەرەن .. ئەلئىن ئەمانە .. ھىچ
 پەيۋەندىە كيان لەگەل ئىزدىە كاندائىيە . دواوسىتشان لەگەل
 ھۆزى (طى) عەرەبى دا ... نەبۆتە ھۆى ئىكەل بونيان لە پى
 ژنو ۋىخوازىو .

شەبەك [Shabak]

(۵۰۰) خيژايتك ئەبن . ئىشتەجىن .. زاييارىەكى ئەر
 تۆمان بە دەستەوە ئىيە لە بارەيانەو . ھەندى لە نوسەران بە
 شىعەيان ئەداتە قەلەم ھەندىكى دىش ئەلئىن .. گوايە ئەمانە
 ئايتىكى نەيتىيان ھەيە سەربارى گەوانەش .. ھەندىكى
 كەش ھەن كە ئەلئىن ئەمانە (بابايىن) بىن و پەپرەوى
 پىتەمەرىك بە ناوى [بابا] وە ئەكەن .

۵ - مام وەند [Mamund]

ژمارەى خيژانەكايان . نەزاراۋە .. مەن ھىچ لە
 بارەيانەو نازام .. ھەرچەندە ... بەپراى مەن .. ئەمانە پەنگە
 تىرەيك بن لە ھۆزى ھەمەوەند [ژمارە ۱۱ .. بەستى A]

۶ - گەردى [Girdi]

(۶) ھەزار خيژان .. ھۆزىكى بەھىزە .. زۆرىەى
 زۆريان خەرىكى ئاۋەلدەرىن يا خەرىكى كشت و كالىن . ئاۋاۋ

جهنگاورن .. ناو به لاولش هندیکیان به تالانکردن خویان
خهریک ئه کهن .. پوخته و پهرداخن ... سوار چاکیان زوره
جلو بهرگی کوردی ئه بوش .. خوشناوهمکان دین بۆ یارمه تیان
له وهرزی کشت و کالدا .

له وهرزی هاویندا .. هۆزی گهردی .. به مهر و مالانهوه ..
به رهو .. ناوچهی [وهزنه] به دواى له وهردا .. ئه که و نه رێ ...
به شیک لهم هۆزه له ناوچهی . ئوسکاف سافکا (Uskaf Safka)

گیرسانه تهوه له گهل پریوارو گهریده دا زۆرباشن و به میوان
پهروه ر ناوبانگیان پهیدا کردوو .. تیره یه کی کەش لهم
گهر دیا نه .. له ناوچه یه ک جیگرن که چوار کاتزمیره رێ یه ک له
روژئاوای [عین کاوه] وه دووره ..

دزو جهرده لهم تیره یه دا زۆره .. ئهم هۆزه له کورده گانی
به بهن .

گهردی (A) [Girli]

هزارو دوو سهد خیزان .. له دهوروپشتی [گرد مامک] وهوه
.. هاتونه ته خواره وه ... شهست سالیك له مه و پتش ..
ئهمانه ئیستا وازیان له زیانی کۆچهری هیناوه و مروف ئه توانی
له و خه لکه چیا یانه ی دهورو بهریان جودایان بکاته وه .. چونکه
دهست رهنگین و پیشه سازی دهوله مهندن .. دیاره ئیستهش
له گهل هۆزه ئه سلێ یه که یاندا .. په یومندیان ههیه و بهرده وام
دیاری و پاره و پول بۆ سهرخه لکهانیان که له ناوچه ی

نيستەجىن .. ئەلەين ئەم ھۆزە لە كوردەكانى

ناوچەى بەبەن .

۸ - قەلخانى [Khalkani]

(۷۰۰) خىزائىك ئەبن . نىسچە كۆچەرن .. ھوزىكى ھىبنو

(بى دەنگ) ن .. كوردى بەبەن .

۹ - سورچى [Surchi]

(۳) ھەزار خىزانن ... ھەزار خىزان لەمانە بەلای

كەمەو ۰ كۆچەرى تەواون .. ھىچ خاسەتتىكى نامۆيان تىدا

بەدى ناكرى . ئەمانە لە كوردەكانى ناوچەى بەبەن ... تىرەيەكى

بچووك لە ھۆزى مامەخالى .. كاتى خۆى و بەرەو

خواربۆنەتەو ۰ لە ناو ھۆزى سورچى دا تەواونەتەو و بوون

بە پارچەيەك لەم ھۆزە پروانە ژمارە (۲۶) ى بەشى (A)

۱۰ - پىجوان [Bejwan]

(۸۰۰) خىزائىك ئەبن . بە كوردىەكى شكاو ە لەگەل

رمانى ەرەبى دا تىكەلە .. ئاخەفتن ئەكەن .. درواسى كانيان

ئەمانە بە نەزاد توركنو لە مورىدەكالى حاجى بەكتاشن .

۱۱ - ھەمەوئەند [Hamawand]

ھوزىكى ئازاو بەجەرگ و چاوەتەرس و بە ھىزو زىرەكن ..

سوارچاكي شۆخيان زۆرە .. لە كوردى ناوچەى بەبەن ..

هر وهاش زيتل پيشه سازو وريان .. تفهنگچي و يشان
 شكتيان زوره .. سهره راي نهوش ئاسنگهرو جوتيارى چالاكن
 ئهم هوزه دزو چه پاوكه ريشى زوره .. نهوانه ي چونه
 باز نه ميريه كانه وه .. بوون به موچه خورنكى باش و ليهاتوه
 وله سالى ۱۸۷۶ د ۶۰۰ (سواره يان .. كه تهنه شمشيرو
 ريم يان .. پت بوو .. شالاويان كرده ناوچه ي (قوزاز) وه وه
 گه و ره ترين زيانيان به دوژمنان گه ياندوبه تالان و چه پاو يكي زور
 هاته وه .. عوسمانى به كان زور له م خيله زوير بوون .. بويه
 له دوا سالانى حوكرانياندا .. ههولنكى زورياندا بو ئه وه ي
 بى هتزو لاوازيان بكه ن به لام بويان نه لوا چونكه ئهم هوزه
 تاوه كو ئيسته ش هه به غازيه تى و بليعه تى و زتره كى به ناو بانگه
 .. ئافره تى هه وه نديش له جوانى و شوخى دا بى وينه به ...

ئهم هه وه ندانه .. به كورديه كى باش و به عه ريه كى باش
 ئاخه فتن ئه كه ن ... وادى خوى به سونگى و شيروزه رگ و
 ريم ئه چه نگان .. به لام چه كى نوئ و خه نجه رى تير ئيسته - له
 ناوياندا باوو بلاوه .

۱۲ - جاف [Jaff]

(۱۰) هه زار خيزانتيك ئه بى .. هوزيكي مه زنى نيمچه كوچه ره
 .. ههروهك - هه وه نديش ئهم هوزه زور به ناو بانگه .. ئه ليتن
 (صلاح الدين كورى ايوب) يش به ره چه لهك ئه چيته وه سهر ئهم
 هوزه كورده ... كه له م ديوو ئه وديوى سنوورى يتوان عيراق و
 ئيراندا نيسته چين به گزاده كانيان به وه مه شهرون كه پاشقول

بەشەن . ۱۳ - گۆران [Guran]
ژمارەیان زۆرەو سەر بەستەن ئەمانە - وەك وتراوە - ئەوندە
حەز لە چارەى ئەوروپاىيەكان ناكەن . ئەمانە كوردى بەبەن .

۱۳ - گۆران [Guran]

ژمارەیان نەزانراوە . كوردى بەبەن

۱۴ - نوریدى [Nuredi]

ژمارەیان نەزانراوە

۱۵ - پیران [Piran]

(۹۰۰) خێزان . . لە دابو نەرتدا لە ھۆزى ژمارە (۳)ى
بەشى (A) ئەچن . . ئەلێن ئەمانە تیرەيەكن لە ھۆزى
(ھەرتوش) . . بەھەر حال - چونكە من ئەم مەسەلەيەم بۆ ساغ
نەبۆتەوہ جارێ . . بە ھۆزىكى جیايان دادەئێم .

۱۶ - ئالان [Alan]

ژمارەى خێزانەكانیان . . نەزانراوە . . ئەم ناوہ وەك
[تیرەيەك] لەگەل لیستەى تیرەكانى ھۆزى (ھەرتوش) دیتە
پیش چاومانەوہ بەلام من ھیچ جۆرە پەيوەندیەك لە ئیوانیاندا
بەدى ناکەم . . چونكە ئێمە لە بەشى (۲) ژمارە (۱۵) (M)
ھۆزىكى دى دەبینین بە ئیو (ئالان) وە ئەمانە . . كوردى
بەبەن .

۱۷ - باقىخاسە [باكىكاسە] [Bakikassa]

ئەمانە كوردى بەبەن ۰۰ ژمارەى خىزانەكايان نەزانراو ۰۰

۱۸ - گوروك (غوروك) [Ghavruk]

كوردى بەبەن ۰۰ ژمارەى خىزانەكايان نازانم ۰

۱۹ - كيالونەر [Kialouer]

كوردى بەبەن ۰۰ ژمارەى خىزانەكايان نەزانراو

۲۰ - مالكارى [Malkari]

كوردى بەبەن ۰۰ ژمارەيان نەزانراو

۲۱ - خوشناو [Khoshnaw]

دو ھەزار خىزائىك ئەبن ۰۰ بە تەواۋى نىشتە جىن لە
وەرزی كشت و كالدا ۰۰۰ يارمەتى گەردى و شىخ بىزەنيەكان
ئەدەن ۰۰۰ ھەروەھاش ئاگادارى كشت و كال و دەغل و دانەكايان
ئەبن ۰۰ كە خوشناو ەكان بەرەو كوستان كوچ ئەكەن ۰۰ وەك
جەنگاوەرىش ۰۰ كەمتر ئاوبانگيان ھەيە ۰۰ يەكەن لە ئاغاكايان
ئەم چەن دىرەى لای خوارەو ەى بۆ گىترامەو ۰۰۰ لە بارەى
ئەسل و مېژووى ئەم خىلە كوردەو ە ووتى :- ئەمبوس بەدەست
۰۰۰ كوپى سەراندوز بوو ۰۰ سەراندوزىش ۰۰ كە وەزىرى
سۇلتان سەلىم ئەبن يەككىك لە كورەزاكانى ئىمام حوسەين
[خواى لى پازى بى] وەعدى خۆى مستىلەيەكى مۆركراو بە
بايرە گەورەى ئەمبوسى بەدەست ۰۰ ئەبەخشى ۰۰ سەرەپراى

ئەۋەش ۰۰ ئەۋ ئاۋچەيەي ئىۋان كىرماشان و (موسىلى)
پىرداۋە ۰۰

ئەبوسى بە دەستى ئاۋبراۋىش ۰۰۰ پاپىرە گەۋرەي ھۆزى
خۆشناۋ بوۋە ۰۰ ئەلەين گۈايە ۰۰ (مەزدەك) و (خىفە) ۰۰
جىگەكەيەكى تايەتيان لە لاي ئەمانە - ھەر لە مېژدا ھەبوۋە .

۲۲ - بلباس [Balbas]

ھۆزىكى ۰۰۰ سەر سنورە ۰۰ چۈار سەد خىزائىك ئەبن ۰۰
نېمچە كۆچەرىن ۰۰ ۋەرزى ھاۋىن لە ئاۋچەي ۋەزىنە ئەبەنە
سەر .

۲۳ - ئاكى [Aku]

(۵۰۰) خىزائىك ئەبن ۰۰ نېمچە كۆچەرىن ۰۰ بەشىكىيان
لە (پانىيە) دا نىشتە چىن ۰۰ ۋەرزى چاۋچاۋ جەنگاۋەرى ئازايان
زۆرە ۰۰ كوردى بەبەن .

۲۴ - ماشى [Mamash] نىزىكى دوو ھەزار

خىزان ۰۰ كۆچەرىكى تەۋاون ۰۰ ھاۋىن لە ئاۋچەي (ۋەزىنە)
ئەبەنە سەر ۰۰ كوردى بەبەن .

۲۵ - مەنگۆر [Meugor]

(۲۰۰۰) خىزان ۰۰ ھۆزىكى جەنگاۋەرى نېمچە كۆچەرىيە
ۋەرزى ھاۋىن لە ۋەزىنە ئەبەنە سەر .

۲۶ - مامە خان [Mamakan]

ۋامارەي خىزانەكەيان ئازانم ۰۰ ئەم ھۆزە بە تىرمەكە لە

ھۆزى سورچى ئەدرىتە قەلەم ناوى (مامە خان) .. بە چەن
 شىتوھىكى جيا جيا لەم پەرتوگەي بەردەستمان .. باسى
 ئەكرىت .. جارىك بە ئىوى (دىل مامە خان) لە بەشى (C)
 ژمارە (10) E و جارىك بە ئىوى [مامە خان] وەك لە بەشى
 (D) مارە (۸۶) كە تىرەيە كە لە ھۆزى جىرائلى ...
 ھەرۆھاش بە ئىوى [مامە خانلى] یش بەر چاومان ئەكەوت
 وەك تىرەيەك لە ھۆزى سىپىكانلى (B. 9) ... ھەندى لە
 قەشە ئەرمەنىيەكان .. ئەلین گوايە مامە خانلى و ھۆزەكانى
 (N.9A) .. بە ئەزاد ئەرمەنى بوون بەلام لە پاشا بوون بە
 موسلمانو لە ئىتو ھۆزە كوردەكاندا ... توانەو .. منىش
 ئەلیم .. واتە (مارك سايكس ئەلن - وەرگىز) لەوانەيە ..
 ئەمانە لە بنەرەتدا .. ھۆزىكى گاورى كۆچەربوون كە
 لە دوايىدا .. بە تەواوى تەفرو تونابوون (مامە خان)
 ياخود (مامە گان) .. يان (دىل مامە خان) .. ھىچ خاسىيەتكى
 نەرىتائەيان نە .. كە جىي سەرنج بى .

۲۷ - بالىكى - بالەكى [Baliki]

ژمارەي خىزانەكانيان .. نازانم .. ھۆزىكى سەرسنورە
 .. كە مەن ھىچم لە بارەيانەو دەست نەكەوتووە ... ھەرچەندە
 ئەمانە ھەنۆ لەسەر سەنوردان ئەزىن .. بەلام لەوانەيە
 پەيوەندىەكيان لەگەل بالىكانەكانى .. ژمارە (۸۱) ي
 بەشى (D) و بالياكانلى ژمارە (۱۵) بەشى (E) دا ھەبى .

له گهل ئهوه شدا .. چونكه ... باليكايه كاني ژماره (٨١)
 زازان ، .. بهر اي من .. مهه له ي ئه و په يوه ندياته .. رتيان
 تيج ناچين *

٣٨ - پيراستيني [Pirastini]

(١١٠٠) خيژان ... كوردی به بهن .. له دځي بچوكي
 خجیلانه دا . نيسته جين .. زور له خوشناوه كاني ژماره (٢١) ي
 بهشي (A) نه چن

٢٩ - زمزان [Zemzan]

ژماره ي خيژانه كانيان نه زانراوه

٣٠ - به ديلي [Badeli]

هوزيكي كوردی سوتی گچكه يه .. كه له ناوچه ي
 رواندوز نيسته جيره . ئه مانه ئه لين - ئيمه - هيچ جوړه
 په يوه نديه كيان له گهل به ديلي به كاني ژماره (ID) بهشي (E)
 دا ئيمه *

٣٠ (١) - شيروان [Shirwan]

هوزيكي كوردی نيسته جيره .. ئازاو چه له ننگن ..
 ناوي ئهم خيله له ناوي ناوچه كه يانه وه .. وه رگيراوه ..
 ژماره يان (١٨٠٠) خيژانه .. پيشه سازو دهست په ننگين و ميوان
 په روه رن *

(۳۰۰۰) خیزاتیک نهین .. هوزیککی کوچهری ههره
 گهوریه که لهههندی شوین و ناوچه‌دا په‌رتو بلاون ..
 به‌شیکیان له ده‌ورو به‌ری نه‌رزرومدا نیسته‌جین و .. به‌شیکیان
 له ناوچه‌ی (وان) به‌لام به‌شه ههره گهوره‌کیان له ده‌ورو به‌ری
 شاری (موسل) دا نه‌ژین .. ژنه‌کانی هم هۆزه .. زۆر ئازاو
 پیاو ئاساین .. له وه‌رزی .. پایزدا ... له ده‌روده‌شت‌دا
 نه‌میننه‌وه ... هه‌ندی له‌م هرکیانه .. خهریکی ئاژه‌لدارین و
 هه‌ندی تریشیان خهریکی بازرگانی نه‌سپن .. نه‌مانه
 به‌شیوه‌یه‌کی گشتی .. له کۆمه‌لگای بچووک .. بچووک‌دا ..
 نه‌ژین تیره‌کانی هم خیتله به‌م شتیه‌یه‌ی لای خواریوه‌ن ..
 ۱ - میندان (Mendan) [مه‌ندان] :- هم ناوه .. جاریککی
 دیش وه‌ک تیره‌یه‌ک .. له خیتلی میلی .. پیتش چاومان نه‌که‌وئ
 که له سه‌رووی میزوبویتی‌م‌ی‌ادا ... نیسته‌جین .. بپروانه
 ژماره (16) (C) ی به‌شی .

۲ - زیرهاتی (ژیرهاتی) (Zerhati) .. له ده‌ورو به‌ری
 ده‌ریاچه‌ی (وان) دا هم تیره .. هرکی به‌خهریکی هاتووچوو
 کپین و فروشتن .

۳ - زیدان (Zeydan) :- چهن جاریک ناوی هم
 تیره‌یه دووپات نه‌یته‌وه .. جاریک وه‌ک تیره‌یه‌ک له هۆزی
 پینسیانشیلی مه‌زن (ژماره (۷۳) ی به‌شی A) و جاریک وه‌ک

تیریهك له هۆزی (مۆيكان) بهشی (B) ژماره (۲۰) . A)

۴ - حاجی (Hajji) : (۲۰۰) خیزاتیك ئەبن تیریهك
له هۆزی هەركی ۰۰ ئەم تیریه ۰۰ بهشە نیشتهجێکی
هەركی بهكانه ۰۰۰ كه له چەقی ئەو شوێنە كە له ژماره (۳۲) دا
دەستیشان كراوه نیشته جێیه .

۳۳ - بەرادۆست (Baradost) : (۱۵۰۰) خیزاتیك ئەبن .

• ئەم هۆزه ناوی له ناوی پرووباری بەرادۆست وەهگیراوه .

۳۴ - بەرادۆست (33.A)

(۶۵۰) خیزاتیك ئەبن ۰۰ هەر له هەمان پرووبار ۰۰ واتە

پرووباری بەرادۆست . ناوهكە وەرگرتوو .

۳۴ - بەرزان [Berzan]

(۷۵۰) خیزاتیك ئەبن . ناوی ئەم هۆزه له ناوی ئاوچەكەوه

وەهگیراوه كەپێی ئەلین [بەرزان] ۰۰ بهوه ئاوبانگیان هەیه
كە جەنگاوهرن ۰۰ هەروەهاش بهو خیزانه ئاینهش كەپێی
ئەلین ۰۰ خیزانی شیخان .

۳۵ - نیروا [Nirva]

(۸۰۰) خیزاتیك ئەبن ۰۰ نیشتهجێن .

۳۶ - رێكان [Relkan]

(۸۰۰) خیزاتیك ئەبن ۰۰ نیشتهجێن

۳۷ - ژېبار

(۱۰۰۰) خېزائېك ئەبن ۰۰۰ ھۆزېكى كوردى نېشته چې يەلە
 ناوچەى ژېبار برىتېرە لە (۳۰) گوند ۰۰ لىم ھۆزەدا
 جوتيارى باش ، بەناى چاك ، پېشە سازى كارامە
 رەزەوانى بەتوانا بەدى ئەكرىت ۰ ئەمانە زۆر مېوان پەرورەن
 لەگەل غەرباندا گەلى باشن ۰۰ ھەرچەندە لە ناو خۆياندا ۰۰
 ھېندە كۆك نېن ۰۰ سەر خېلەكانيان لە ناو قەلاى گېجكە ۰۰
 گېجكەدا ئەزىن ۰۰۰ رۆلە كانى ئەم ھۆزە ئازاۋ جەنگاۋەرن ۰۰
 ھەر لە مېژەۋە ۰۰ ناكۆكن لەگەل ھۆزى ژمارە (۳۴) ى

بەشى (A)

۳۸ - ئاشاغى [Ashaghi]

ھېچ زانيارىكم لە بارەى ئەم ھۆزە كوردە نېرە ۰

۳۹ - ھسېنە [Hasseina]

خېلىكى گېجكەى پەرتو بلاۋە ۰۰ ھەندېكان كۆچەرنو
 ئەوانى ترىان لە چەن دېتكەدا لە دەوروپىشتى شارى (موسل)دا
 نېشتهچېن ۰

۴۰ - مزورى [Misuri]

ھۆزىكى كوردى نېشتهچېرە ۰۰ ژمارەيان (۱۲۰)
 خېزائېك ئەبن ۰

۴۱ - دۆسكى [Doshki]

(۵۰۰) خېزائېك ئەبن ۰۰ لە شارى (دھوك)دا نېشتهچېن

دیاره ۰۰ ئەمانە بەشیکن لە ھۆزی ژمارە (۴۱) (ا)

۱۴۱ - دوستکی [Doshki]

دوو ھزار خیزاتیك ئەبن ۰۰ پیشە سازو جوتیارن لە
دەوربەری گیافر (Giaver)

۴۲ - جەلالی [Jellali]

بە کۆچەرو نیشتەجی ۰۰ ژمارەیان ئەگاتە نزیکەی چوار
ھزار خیزان ۰۰ کە لە دەوربەری ئامادەو ۰۰ نیشتەجین ۰
ناوی ئەم ھۆزە جارێکی تریش لە بەشی (B) ژمارە (۱۴) دا
دوو پات ئەیتەو ۰۰۰ بەشی دوو مەیش وەك دیارە ۰۰ لە
ناوچەی ئامادەو ۰۰ بۆ ئەم شوێنە کۆچ یان کردووە ئەو
پاستیش بچ لام معلوم نە بەتەواوی کە ھۆزی جیلی کاللی
ژمارە (۱۲) ی بەشی (B) تیرە یەکن لە ھۆزی جەلالی یان
نە ۰ ۰ ۰

۴۳ - کۆھان [kolian]

ژمارەیان تەھا حەفتا خیزانە ۰۰ کۆچەرن لە وانەشە
تیرە یەك بن لە خیلێك کە من هیچ لە بارەیانەو نازانم ۰

۴۴ - دێری [Dore]

ژمارەیان (۸۰۰) خیزانە ۰

۴۵ - بەروارى [Berwari]

ژمارەيان (۶۰۰) خێزانە ۰۰ ھوزىكى نىشتەجېنە ۰

۴۶ - شىخان [Shykhan]

ئىزدىن ياخود شەيتان پەرستىن ۰۰۰ ژمارەيان نەزانراو ۰۰
نېمچە كۆچەرن ۰۰ ئەم ھۆزانە ۰ لە نرىك مەرقەدى (شىخ
عادى) ھو ۰۰ نىشتەجېن ۰۰ كە مەلبەندى ئاينى ئىزدىكەكانو
پايتەختى سەرەكى تايفە ئاينە كەيانە ۰۰۰ ھەرودھاش سەرخىلى
ھۆزەكەش لە ھەمان شوئىن دا جىگىرە ۰۰ ھەرچەندەو بە پىنى
زانبارىم سەرخىللە كەيان بە شىوئەكەكى نەيتى ئەجولەنەو ۰۰ لە
ناو عوسمانىيەكاندا ۰۰ ئەم ھۆزە ۰۰ ناوكەى لە ناوى شىخ
عادى وەرگرتو ۰۰ لەو ناچى كە ھەج جۆرە ۰ پەيوەندىكە
ھەبىن لە تىوان ئەمانو ئىزدىكەكانى (ژەنگار) دا ھەبى ۰۰ يىجگە
لە پەيوەندىكە ئاينەكەيان ۰۰ پروانە بەشى (۲) ى ژمارە (۱۹) ۰

۴۷ - رەشكان [Reshkan]

ژمارەيان نەزانراو ۰۰ ئەلەين ھىندىكىان ئىزدىن ۰

۴۸ - ھەوئىرى [Haweri]

ئىزدىن ياخود شەيتان پەرستىن ۰ ژمارەيان (۳۰۰)
خېزانە ۰۰ ئەتوانم بلىم ئەمانە جۆرە پەيوەندىكەيان لەگەل ھۆزى
(ھوقىركە) ى ژمارە (۱۵) ى بەشى (۲) ھەيە ۰

۴۹ - سىپىرتى [Spirti]

(۷۰) خېزاتىك ئەبن ۰۰ كۆچەرن ۰۰ كە لە نرىك

خټو ته کانيان ټيټه پريم ... ناوه که يان دامج .. نه وهی پراستی پي
ماوهی نه وهی نه بو له وه زیاترم ده ست بکه وی له باره ی نه م
هؤزه کورده .

۵۰ - میران [Miran]

هه زار خټزائیک نه بن .. هؤزیکي ئاژه لداره . له وه رزی
به مار له جزیره وه بؤ ناوچه ی دهریاچه ی وان سه ر نه که ونو له
سه رته تاي پایژدا بؤ شوتنه واری نه سلن خویان نه گه پښه وه نه و
هؤزه به وه به دناوه .. که دزو جه رده و پیاو کوژی زوره .. به لام
نه وهی جی سهرنجو سهر سورمانه نه وهیه .. که نه مانه
زور له گه ل گه پښه نه وروپایه کاندانهرم و باشن نه گه رجیش
به پیچه وانه وه .. له گه ل موسلماناندا .. په فتار نه کښ ..
وادی خوی نه مانه له گه ل .. گویانه کانداندا ... ناریک بوون .

۵۱ - حسينا [Hassina]

(۵۰۰) خټزائیکن .. پيم وايه .. نه مانه په یوه نديان به
هؤزی (حسینا) ی ژماره (۳۹) به شی (A) وه نی نه .

۵۲ - سیندی [Sindhi]

ژماره ی گشتی نه م هؤزه نه گاته زیاتر له (۱۵۰۰)
خټزان . نه م هؤزه .. هؤزیکي ټيکه له له فله و موسلمان ..
هه رچه نده .. فله کانيان ژماره یان زور که مه هؤزه که بریږي
له دوو تیره نه

۱ - سلوی که (۶۰۰) خټزانه

۲ - گوللی که (۳۰) خیزاله .

۵۳ - گویان [Goyar]

(۱۴۰۰) خیزانن ، ئەمە ھۆزیکى گەورەو بەھیزە زیاتەر
لە ئیومەیان ئیشتەجین و بەشەکەى دیان نیمچەکۆچەرە . . ئەم
ھۆزە بریتیە لە چەن تیرەیکە که من ناویان نازانم ژمارەیکە
(زازا) شیان لەگەلدا ئەژین ئەتوانین شتیک لە بارەیانەو
بزاین لە بەشى (B) دا . ئەم ھۆزە سەر بەست و
ئازایە . . وادی خۆى . . ئەمانە (مصطفی پاشای میران) یان
کوشت لەو شەپەى که بەرپابوو لە یتو ھۆزى میران و گویان
لە سالى ۱۸۹۹ دا . شایەنى باسیشە . . که (مصطفی پاشا)
سەرخیلکی مەزنى ھۆزى میران بوو . .

۵۳ (۱) - شیرناخلی [Shernakli]

تیرەیکە . . لە ھۆزى گویان که لە ناوچەى (شیرناخ)
جێگیرە .

۵۴ - داخوری [Dakhori]

ژمارەیکەکن لەو کوردە ئیشتەجیانەى دەوروپشتى . . که
لەوانەیکە لە بنەرەتدا . . ھەر بەشیک بن لە ھۆزى گویان .

۵۵ - شیریکى [Shiriki]

(۲۰۰) خیزاتیک ئەبن . . ھۆزى دەولەمەندى
ئیشتەجىیە . . ناوەکش . . جۆرە پەيوەندیەك ئەگەینى . .
لەگەل ھۆزى (زیریکانلى) ژمارە (۱۰) ى بەشى (D)

۵۶ - بالاییان [Balian]

(۷۰) خیزانن ۰۰ نیمچه کوچهریکی دهست کورت و پهرت
 بلاون ۰۰ زور له هۆزی (ههرکی) له پرووی باری گوزهرانیانهوه
 ۰۰ واته هۆزی ژماره (۳۲) ی بهشی (A)

۵۷ - ئایرو [Eiru]

(۱۰۰) خیزانن

۵۸ - ئاتمانیکان [Atmanikan]

(۵) هزار ۰ خیزانن ۰۰۰۰ هۆزیککی کوچهری پۆشته
 بهرداغه له ییوان ۰۰۰ (بهتلیس) و (بۆتان) که مهلبه ندیانه
 هاتوچۆئه کهن ۰۰ له جل و بهرگدا ۰۰ له (ههرکی) یه کانی ژماره
 (۳۲) بهشی (A) ئه چن ۰۰۰ ئه مانه که متر ئه سپ به کار ئه هیتن
 وهك له هۆزه کانی تر ۰۰ وهرزی هاوین له دهشتایه کانی (موش)
 بههر ئه بهن ۰

۵۹ - سیلوکان [Silukan]

(۹۰۰) خیزانن ۰۰ جوتیارو کوچهرن ۰۰ ههروهك
 ئاتمانیکان ۰۰۰ وهرزی هاوین له دهشتایه کانی (موش) بههر
 ئه بهن ۰

۶۰ - کیچیان [Kichian]

(۱۵۰) خیزانن ئه بن ۰۰ کوچهرن

۶۱ - ئالیکانلی [Alikanli]

(۱۵۰) خیزانن ئه بن ۰۰۰ کوچهرن ۰۰ پۆلیکی ئه وه ند

٦٧ - بېلى کار [Bellicar]

(١٨٠) خېزان ۰۰۰ ھۆزىكى لىمچە كۆچەرە ئەم ھۆزە ۰۰۰
 ھېچ پەيۋەندىيەكى بە ھۆزى (بېلىكى) ۋ ھۆزى (بېلىكانلى) يەۋە
 نېرە ۰۰۰ ئەمانە ئەلېن گۈايە لە سەر دەستى (خالد ابن الوليد)ى
 ئەصحابە ۰۰ بۈۋنەتە مۇسلمان ۋ ھەر ئەۋىش بۈۋە كە لە بت
 پەرسى رۇزگارى كردن .

٦٨ - خانى [Khani]

(١٨٠) خېزان ۰۰ لە دەۋرۈپشتى (قوشاب) ۋ ھېچكىرەن

٦٩ - تاكۇلى [Takuli]

(٤٥٠) خېزان ۰۰ لەۋە ئەچىن ئەم ھۆزە تېرەيەك بىن لە
 ھۆزى (زىلانلى) ۰۰ ئەمانە سەد سال لەمەۋبەر لە ئەرز رۆمەۋە
 ۰۰ ھاتونەتە ئەم ناۋچەيە ۰۰ بەسەرۈ سىماۋ رۈۋالەت ۰۰۰ لە
 بېلىكانلى بەكان ئەچىن ۰۰۰ كە لە سەرۋى دەرياچەي (ۋان) ۋە ۰۰۰
 جېگىر بۈۋن ھەرۋەك ئەۋانىش لاۋازو كەم دەرامەت ۋ كەم
 تەندۈرۈستىن .

۷۰ - ۰۰۰۰۰

خېزانەكانيان ؟ ۰۰۰ لەبەر رۈۋداۋىكى ناۋاسايى ناۋى ئەم
 ھۆزەم لىن ۋن بۈۋ بۆيە مىش ئەم ژمارەيە بە بۆشى ئەھىلەۋە
 بە ھىۋاي ئەۋەي كە پۇۋى لە پۇۋان بگەرتمەۋە بۆئە ھەرتمەۋ
 سەر لەنۈي ناۋەكەيم دەست كەۋتتەۋە .

۷۱ - شكاك [Sheknak]

ژماره‌ی خیزان : (۶) هزار خیزان .. هۆزیکى ماودارو
گرنگه ئهرمه‌نیه‌کانی ههرمه‌که بهم هۆزه ئه‌لتین (په‌قه‌ند)
ته‌ها سى مانگ ئه‌مانه له خیتوت و ده‌واردا .. ئه‌میتنه‌وه .. جاله
به‌ر ئه‌وه ئه‌توانین به‌ نیشه‌جیان بده‌ینه قه‌له‌م .

ئه‌مانه‌ی لای خواره‌وه .. تیره‌کانی ئه‌م هۆزه‌ن ..
هه‌رچه‌نده من له‌و پروایه‌دام که .. ئه‌مانه زیاتر کۆمه‌لیکی
رایاری کۆن که هاوپه‌یمانی یه‌ك بوون . نه‌ك له‌ پێی
خزمایه‌تی و خۆینه‌وه .. تیکه‌لاون .

ا - شیکه‌فتی [Sheldfti]

(۱۳۰۰) خیزان به‌ته‌واوی نیشه‌جین .

ب - موکری [Mukeri]

(۱۲۰۰) خیزان .. به‌ته‌واوی نیشه‌جین ئه‌وه‌ش
بلاوه .. که ئه‌مانه له‌ بنه‌ره‌تدا له‌ ئیرانه‌وه .. هاتونه‌ته‌ ناوچه‌که‌و
(۵۰) سال له‌مه‌وبه‌ر بونه‌ته‌ دوو به‌شه‌وه .. یه‌کیکیان له‌
(نوردوس) (Nowrdos) جی گیر بووه‌و ئه‌وی تریان له
ناوچه‌ی قوشاب .

ج - شیشیلی [Shevoli]

ژماره‌ی خیزان : نه‌زالراوه ئه‌م تیره‌یه‌ جارتیکى دیش
له‌ ده‌وروپشتی (ئیسکیلیپ) دا خه‌ ئه‌یتنه‌وه .. له‌و پروایه‌دام که

ئەمانە لەزەمانى سولتان سلیم .. بەزۆر ... بەرەۋە .. ئەم
شۆینە رامالراون •

۱ - بوتان : ژمارەیان نازانم •

ھ - شیفیلی ؟ ژمارەى خیزان ؟

و - شكاك : (۱۰۰۰) خیزائىك ئەبن .. ئەمانە لقی باشورى

ھۆزى .. شكاکن کۆچەرىكى تەواون •

۷۲ - زیرزان [Zerzan]

(۱۰۰۰) خیزان •

۷۳ - پىنيانشىلى [Pinianishi]

(۱۲۰۰) خیزان • ھۆزىكى گەرەپە .. كە

سەرۆكايەتى يەكيتى ئەم ھۆزانەى خوارەوۋە ئەكات .. لەوانەشە

نەختى ستم بى بەووردى دەستىشانى شۆینەوارى ئەم ھۆزە

بكرىت چونكە من ھەر ئەوۋەندە ئەزانم كە ئەمانە لەدەوروپشتى

ھۆزە سەرەكى يەكەن .. كە ژمارەى (۷۳) يە ئەژىن ..

يەكيتىكەش بىرىتى يە لەمانەى لای خوارەوۋە •

۱ - زیدان (Zoydan) .. ھەندى لەم ھۆزە لەگەل

ھۆزى [مودىكى] ى ژمارە (۲۰ E) .. ئەژىن .. ھەرەوۋەھا ..

بەھەمان ناو تىر يەك لەناو ھەركى يە كالدا بەدى ئەكەين •

ب - باركوشان (Barkoshan)

ژمارەى خیزان .. ئەزانراوۋە •

ج - کینار بیروش (Kinarberosh)

د - سوراتاوان [Suratawan]

ه - بیلجیان (Billijan)

و - جیللی (Jelli) .. لهو باوه پهم که ئەم لقینکه له

هۆزی ژماره (۱۲) ی بەشی (F)

ز - جیویجی (Gewili)

خیزان ؟ .. لهوانه به .. ئەم هۆزه لقینک بێ له هۆزی

(۱۲) ی بەشی

ح - شیفلان (Shevelan) .. دیاره ئەم هۆزه بەشیکه

له (71.C) (71.E) بەشی E

ط - موسانان (Musanan)

بۆ ئەوهی زیاتر له بارهی ئەم هۆزه بزانی ئەبی سهیری

هۆزی ژماره (۱۲) ی بەشی (B) بکهین .

۷۳ - پنیانشمیلی بچووک

(۵۰۰) خیزان .. دیاره ئەمانه له هۆزی ژماره (۷۳) دوور

خراونه تهوه .. ئەمانه - وهك بیان پراگه یاندم وادی خۆی

به کرده ویه کی ناله بار تاوانبار کراون .. بهلام ئیتتهش ..

مازانم ئەو تاوانه چی بوو .

۷۴ - کیشران [Givran]

ژماره ی خیزان :- نه زانراوه ئەمه هۆزیکه گچکه به

۷۵ - شەمسىكى [Shemsiki]

(۹۰۰) خىزان ۰۰ ھۆزىكى رىڭ وپىڭكن ۰۰ ماوئەيەك
 كۆچەربوون بەلام ئىستە ئىشتەجىيە ۰۰ ئاڭاكانيان خۇيان
 بەئەرب ئەزاد دادەتەن و بەچاوتكى سوکەو سەيرى ئەندامانى
 خىلەكەيان ئەكەن ۰۰ بەھەر حال ۰۰ ئەندامانى ئەم خىلە نابوت و
 بودەلەن بەلام ئاڭاكانيان ۰۰ شۆخ و شەنگ و جوانخاس و رىڭ و
 پىڭكن .

۷۶ - ھەرتوشى

ھۆزىكى كوردى ئىجگار گرنگە ۰۰ مە ئەمە لىرەدا ئەلیم
 وئەبى پۆزىڭ لە پۆزان ئەم راستىيە زانستیانە سەلپىرى
 كەوا ئەم ھۆزە ۰۰ ئەو ئەلقە وۆنەيە ۰۰ كەوا كوردى عىراق بە
 كوردى ناوچەي ئەرمىنيا ۰۰ ئەبەسپتەو بەشە كۆچەرەكەي ئەم
 ھۆزە ۰۰ بەو بەدناپووە كە جەردەو پياو كۆزى زۆرە .

ھەرچەندە . لە پووى بارى گوزەران و سىماو پوالتى
 گشتىيەو لە ھۆزى (ھەركى) ئەچن ۰۰ بەلام ھەرتوشىيەكان
 لە ھەركىيەكان دەولەمەندترن .

تيرەكانى ئەم ھۆزە ۰۰ ئەمانەي لای خوارەوون .

۱ - ئىزدیان (Esidian) ژمارەي خىزان ۰۰ نەزانراو .

ئەلپن ئەمانە ئىزدین ۰۰ ھېچ ھەلەيەكیش لەناوەكە نىيە .

ب - میرزگی (Merzigi) (۹۰۰) خیزان ۰۰ له
دوروپشتی ۰ (باش قهلا) نیشتهجین ۰

ج - مامپریش (Mamerish) : (۲۰۰) خیزان ۰۰
نیشتهجین ۰۰ لهو باوهپردام ۰۰ که ئەمانیش ئیزدین ۰۰ بهلام
سەر به (هۆزی هەرتوش) بن ۰

د - مامید (Mamed) : (۲۰۰) خیزان ۰۰ لهو باوهپردام
۰۰ که ئەم تیرەیهی هۆزی (هەرتوشی) نیشتهجیه ۰

ه - ئالان (Alan) ژمارەیی خیزان ۰۰ ئەزانراوه ۰۰
و - بیروز (Beroz) : (۶۰) خیزان ۰۰ ئەمانە توتن
چینەریکی هەر (بەئاوبانگ) ن لەسەرانیسەری ناوچە کە ۰

ز - جیریکی (Jiriki) ژمارەیی خیزان ۰۰۰ ئەزانراوه ۰۰
ح - شیدان (Shid an) ژمارەیی خیزان ۰۰ ئەزانراوه ۰
ط - مامخور (Mamkhor) : (۴۰۰) خیزان ۰۰
کوچەرن ، جەنگارەرو ئازاشن ۰

ی - خاویستان (Khawistan) : ژمارەیی خیزان
۰۰ ئەزانراوه ۰

ک - شەرافان (Sharatan) : (۳) هەزار خیزان ۰۰
ئەم تیرەیه گەورەترین تیرەیی هۆزی هەرتوشی ۰۰ کە لە
وەرزی بەهاردا ئەگەنە ۰۰ خوارووی ۰۰ ناوچەیی (ئاکرتی) ۰

ل - مامەدان (Mamadan) : (۲۰۰) خىزائىك ئەبن .

لەوپروايەم . . . كە ئەمانە نىستەجىن ھەرچەندە ھەندىكىشان .
ناو بەناو . . . ئەچنە خوارەو . . . تا دەوروپشتى شاخى (بىخىر)
کرد لە نزيك شاروچكەى (زاخۆ) يە .

م - گاڤدان (Gavdan) : (۳۰۰) خىزانن . . . كۆچەرن

. . . بەلام زۆر بەو بەوناون كە دزو جەردەو ناشارستانيان زۆرە
. . . ئەگەرچىش . . . خەرىكى ئەسپ بەختوکردن ، لەوهرزى
بەھار لە دەوروپەرى (زاخۆ) دا . . . خىتومت ھەلدەدەن .

ص زىدك (Zedek) : كۆچەرن .

ع - زىكفى (Zekfi) : (۱۵۰) خىزانن . . . كۆچەرنو

ئارەلدەرن .

ف - ھافجان (Hafjan) : (۹۰۰) خىزانى كۆچەرن

هۆزه كانى بەشى دووهم

۱ - موسيک [Musik]

غارەى خىزان : نەزائراوہ *

ئەگەرچى ۰۰ ناوى ئەم ھۆزە زۆر جار لە لیستەى ھۆزەکانى
ئاوچەگە ھا تووہ ۰۰ ئەو لیستەىەى ۰۰ کە گەریدە پێشووەکانى
ئاوچە ۰۰ ئامادەیان کردووە ۰ بەلام من نەتوانى شتى ئەوتو
ۆدەنت بەیتم لە بارەیانەوہ ۰۰ لەگەل ئەوہشدا ۰۰ پینگەم
بەخۆم ئەدا ۰۰ لەبیریان بکەم ۰۰ چونکە مێژوونوسی کەلدانى
ئانراو ۰۰ (توما میردسى) باسى کردوون بە ھەرحاڵ ۰۰
(گوندیک)یش ھەىە لە (موتیکان) ۰۰ بەناوى (موسیک) ھوہ ۰۰۰۰
تەنانەت کوردەکانى موتیک ئەم ناوہ بەکار ناھیتن وەك
رێنخراوێكى ھۆزایەتى *

۲ - پینجى نان [Penjnan]

(۵۰۰) خىزانى ۰۰ ناوبانگیان وەك جەنگاوەر و ئازا

بەیدا کردوہ ۰ ئەلین ھەندیکیان ئیزدین ۰

۳ - کىکول [Keskol]

ژماره یان .. نازانم .. من دلنیانیم ته نانه ت له بوولی نه
هۆزه .. په ننگه نه مه ناویتی شاره وانی په (محلی) بو به نیک
له هۆزی پینچیان .

۴ - پوران [Pouran]

(۲۰۰) خیزان .. نیمچه کوچهرین .. نازه لدارو خهریکی
ئیشو کاری کشت و کالن .

۵ - شیخ دودانلی [Shaykhodanli]

(۲۰۰) خیزان . له لام معلوم نیه به گهر نه مانه کوچهر
بن .. یانیشته جی ... چونکه خه لیکتی بن ژماره له
دهورو پستی نه هۆزه وه .. هیه که هیچ جۆره په یوه ندیه کیان
به هۆزایه تی یوه نیه .. سهرباری نه مهش هندی هوی
دیش هیه .. که ږنگه ی نه ومان لی نه گرتی .. زانیاری یه کی
زور به چنگ بیتن له باره ی نه هۆزانه .. نه وهش ..
حه زنه کردنی کوردانی ناوچه که یه .. له وه درختن و دهو پرینی
زانیاری له باره ی ناوی هۆزه کانیان و خاسیه ته تاییه تی یه کانی
خویانه وه . په ننگه نه مهش په یوه ندی به بارو زرووفی ناوچه که
به گستی یوه هیه .. ناوی نه هۆزه زوره نریکه له ناوی
هۆزان دودتری (Duderli) و دودیکانلی .

۶ - بیرکان [Berkan]

(۵۰۰) خیزان .. وهرزی زستان له دیار به کر نه به ته سهر
هاوین له نریکی (سمیرت) . نه لیتن نه مانه به ږمچه له که نه چنه وه
سهر باغرانونینه کان (Bagratunians) . قه شیه

ئەرمەنەكان .. زۆر سوورە لە سەر ئەم رايەو بەدنيايەكى
 تەواوە باسى لێو ئەكات . ناوى (يەكى ران) ى ژمارە (16 H)
 بەشى (C) لە ئێو ئيزديه كانى سنجاردا .. يە
 پيش چاومانەو .. ئەو ئيزديانەى سنجار ئەلین يەكى رانەكان
 لە شوێنێك كە ئەكەوتە باكورى روبرارى (ديجلە)و ..
 هاتنەتە (سنجار)و تێدا جێگیربوون .

٧ - ريش کوتانلى [Reshotanli]

(٥٠٠) خێزان ، كۆچەرن ، پۆشدينى بەكانيش .. زۆر
 جار باسيان لى كراون لە مێژووى (چامىك Chamich)
 كەقەشەيەكى ئەرمەنى ناسراو شايەنى باسيش ئەوێه .. كە
 لە يەك چوونىكى نامۆ هەيە لەئێو هەردوو ئاودا .

٨ - بەشیری [Besheri]

ژمارەى خێزان : نەزانراو .. ئەمانە لەئێوان سەرت ،
 مياфарقين و دياربەكردا نيشتەجین .

٩ - تریكان [Tirikan]

(٦٥٠) خێزان . نيشتەجین لە ئێوان فوراتو هايندا
 (Halni) عەودالى جلو بەرگى پەنگاوپەلگ و جوان .
 دولەمەند و پۆشتەو بەرداغ و زیرەكن . زۆر ئەرم و ئۆلو كۆك و
 پەفتار باشن لەگەل ئەو كەمايەتى يە ئەرمەنىيە كە لەگەل ياندا
 ئەزى . ئەو ئەرمەنىيانەش ئەلین ئێمە لەگەل كوردان بەك

پهچتهكويهك پهچهويهك پهگزين ههروههاس تهئين تيمه
 كوردى تهرمهنينو له تهرمهنييهكانى تر جياوازين . ههچهنده
 تهم جوړه بيركردنهويه بهدل قهشه تهرمهنييه گهورهكهى
 دياربهكرو تاقمه تايينهكهى نيره بهلام من تهمم له قهشبهكوه
 سهرخيلىكى گاورى تهو ناوچهيهم ييست .

۱۰ - كوزلىچان [Kuzlichavi]

ژمارهى خيزان نهزانراوه . هوزيكي گچكهيه .
 ناوهكش له ناوى ناوچهيهكى شاخاوى تهچي . . كهلهكهوتبه
 ياكورى دياربهكرهوهبه (۸۰) ميليټك دياره تهم هوزه له باشورى
 ههرتبهكهوه بو تهم ناوچهيه . . كوچى كردووه .

۱۱ - زكيري [Zakeri]

ژمارهى خيزان . . نهزانراوه

۱۲ - موسى [Musi]

۱۳ - سارمى [Sarmi]

۴۰۰ خيزان

۱۴ - جهلال [Jellal]

(۱۰۰) خيزان

۱۵ - خهزالى [Khazali]

(۵۰) خيزانه

۱۶ - بدري [Bederi]

ژماره خيزان نهزانراوه

۱۷ - مهلاشیخو [مهلاشی شیکو] [Malashigo]

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه

۱۸ - بوسیکان [Bosikan]

۱۸۰ خیزان *

۱۹ - کوریان [Kurian]

خیتلانی بوسیکانی ژماره (۱۸) و کوریانی ژماره (۱۹) .
هه‌روه‌هاش لقی له‌خیتلی بوسیکان که ژماره‌ی (۱۵) به .. له
ده‌شتایه‌ی یتوان موشی و کایل جوس‌دا نیسته‌چین .. ئهم
هۆزانه هه‌ر له‌میزدا وه‌ک له یتوانیاندا باوه .. وادی خۆی
شمشیری له ئه‌رز چه‌قیراوو مانگ و ئه‌ستیره‌یان ئه‌په‌رست ..
ئهم له‌سه‌رده‌می حوکمرانیه‌تی .. پادشایه‌کی گاوردا .. که
ناوی [تافیت] (Tavit) بووه‌و له‌قه‌لای (بوسو) دا
نیسته‌جێ بووه .. دوا‌به‌دوای ئه‌وه شیخ نه‌سه‌ردین ناۆیک که
نیزای خه‌لیفه عه‌باسیه‌کانی به‌غدا بوو بۆ ناوچه‌که .. له‌گه‌ل
هه‌یزیکه‌ی گه‌وره‌دا به‌گژی (تافیت) و سوپاکه‌ی ئه‌چن و له‌پاشدا
ئه‌یگرن و ئه‌ی کوژن .. ئه‌وجا خه‌لکه‌که به‌ ئاینی موسلمانیه‌تی
ئاشنا ئه‌که‌ن و ئالای ئاینه نوێ که به‌سه‌ر تیکرای ناوچه‌که
هه‌ل ئه‌که‌رن .. سێ شازاده له‌گه‌ل نه‌سه‌ردین دا هه‌توبوون
ئه‌وانه‌ش [زه‌کریا ، ساروو موسی] بوون .. هه‌ریه‌ک له‌مانه
کۆمه‌لی موریدو لایه‌نگری له‌گه‌ل خۆی دا هه‌تباووه ناوچه‌که
... ئه‌و موریدو لایه‌نگیرانه بوونه هۆی پتکه‌تانی هۆزانی

(زىكىرى) ژماره (۱۱) و موسى ژماره (۱۲) و (سارمى)
 ژماره (۱۳) .. دواى ئه مه .. هۆزاني تر وهك مهلاشيخو
 (مهلاشيگو) ي ژماره (۱۷) و بديري ژماره (۱۶) و جهلالی ژماره
 (۱۴) به هه مان ريگه داچوونو بوونه هۆي هه لکه نندو راوانانی
 هۆزاني بوسيكانو کوريان ... به ره و .. ناوچه شاخاويه کانی
 ياکور ئه وسا تیکه ل بوون له ري ئی ژنو ژنخوازيه وه له گه ل
 ئه رمه نی به کانی ناوچه که که ئيديعای ئه وه ئه که ن گوايه له نه وه ی
 (ناثيت) ی پاشان . دياره ئه رمه نی به کانی ناوچه که له گه ل ئه وانه ی
 موشی و گونده کانی ده ورپشتی ده رياچه ی (وان) دا هيچ جوړه
 په يوه ندی و له په کچوتیک له يتوانياندا به دی ناکرئی سه ره پای
 ئه ووش .. مرقف ناتوانی له کورده کانی برسيکانو کوريان چ
 له پرووی پرومهتو روخساره وه چ له پرووی جل و بهرگه وه
 جيايان بکاته وه ...

به شخ له هۆزی (مهلاشيخو) و (هۆزانی) ژماره (۱۱) و
 (۱۲) و (۱۳) و (۱۴) و (۱۶) خويان به عه رب نه ژاد داده تين ..
 ئه گه رجيش عه ربیه کی شکاو ئه زانن وله گه ل په کديدایينی ده وین
 که زۆر زۆر له زمانی عه ربی راستينه وه دووره و ئه توانم بلیم
 چهن زمانی ئيتالی له فهره نسی به وه دووره عه ربی به که ی ئه مانیش
 .. له زمانی عه ربی ئه سه له وه دوورو جياوازه .. به لی ئه وانه ی
 ده ورپشتی (سعیرت) عه ربی ئه زانن .. به لام عه ربی به کان
 گه لی له وه ی ئه مان پاراوتره و له ناوچه ی (نیلۆ) دا گونديکی
 مه زن هه یه .. ئه که ویتته ده ور به ری (سعیرت) وه .. شیخ

(نەسرەدین) ناویک هەبە کە ییدیعی ئەوە ئەکات کە ئەمیش ئە
 ئەوی (شیخ نەسرەدین) ئەسڵی بە ٠٠ برازیەکی ئەم شیخ
 نەسرەدینە پێ راگەیاندم کەوا تاپۆنامەبەکی کۆیان لەلا هەبە
 ئەگەر پێتەو بۆ سەردەمی سولتان (سلیم) و هەر مۆری ئەویش
 پێتەو ٠ پاشای ئەوی سولتان سلیم بەسەر سوپای ئێراندا
 زال بوو لە هەر ئەو کە رایانی مالی، ناوچە (تیلو) و گەلی دێی
 بەراوی کە بە هۆزی شیخ نەسرەدین بەخشى ٠

ئەم وچەبە ٠٠ واتە (وچەبە شیخ نەسرەدین) خۆیان
 بە ئەوی عباسیەکانی بەغدا ئەزان ٠٠ ئەگەر جیش بە درێزایی
 ئەمەیان لە کوردستان یەك بست دوور نە کەوتنە ئەو
 هیچ شوینیکی کەیان نەبینو ٠٠ جا بۆ ئەوی زیاتر ئەو
 ئیدیعیان بەسپێتن ٠٠ لە نیۆ خۆیاندا بە عەرەبیەکی باش
 ئاخەفتن ئەکەن ٠٠ هەر هەمان برازای (شیخ نەسرەدین) کە
 دیارە خۆتەندەوارێکی چاکە ئەوی پێ ووتم کەوا ئەو خۆی ئەو
 باوەردایە کە هۆزانی ٠ ژمارە (١١) و (١٢) و (١٣) و (١٤) و
 (١٦) و (١٧) هیچ چەشنە پەیوەندیەکیان بە عەرەبەو نەبە وەك
 ئەزاد ٠٠ بەلام کە ئاینی ئیسلام لە ناوچە کە بلابوووە ٠
 ئەمانیش چۆنە ئاینە کەمو ناوی هۆزایەتی خۆیان گۆری فیری
 زمانی عەرەبی بوون و پاشان وایان لێ کرد کە هیچ جۆرە
 پەیوەندیەکی ئەمێنی لە گەل ئەسلە کەیدا ٠

٢٠ - موتیکان (مودیکی) (Model Motikan)

ئەمە ناوی ٠٠ ناوچەبەکی شاخوای نامۆو سەختە لە

باکووری (به تلیس) هوه که به شیویه کی نا مه قسموده بووه به
 عینوانی ئه و کوردانه که له ویدا جی گیرن .. چهند هه ولهم دا
 پشیان بگه مو بچمه ناویانه هوه ... نه متوانی ئه وهی بیهوی ئه و
 شوینانه بینێ ئه بچ به پشیان بروا .. دیاره زۆربهی ئه و
 کوردانهی که له ویدا جیگیره وون .. زازان .. به لام زۆر
 به ئه ده ب و فیطری و کهم دوون و قسه کردن له گه لیاند ئاسان نییه .

من ئه م زانیاریه که مه م له باریانه وه له هه ندێ له و کوردانهی
 که له ناوچه (موتیکان) دا زیابوون وه رگرت .. ئه مه ی لای
 خواره وه ش یخێله کانی ئه و ناوچه یه ن :

ا - کیبوران (Keyborar) کوردی زازان

ب - بوبانلی (Bubanly) کوردی زازان

ج - کوسان (Kusan) کوردی زازان

د - روچابا (Ruchaba) کوردی زازان

ه - زیدان (Zeidan) کوردی کرمانجن

و - ایریکلی (Eriqli) هه ندێ جار پشیان ئه لین

خیاترا (Khiatra)

ز - پیرموس (Pirmus) کوردی کرمانجن

هه مو راپۆرته کان ئه وه ئه سه لێن کهوا هۆزی بوبانلی
 کۆترین تیره ی خلی (مودیکی) ن زیدانه کایش وه که له ژماره
 (۳۲) ی به ستی (A) و ژماره (۷۳) ی به شی (A) له م لاو له ولا

پەرىگەو بىلاۋېوونەتەۋە . . ئەگەر ئەو چىروكەي كەوا ئەلەي
 مۇتىكەلەكان وادى خۆي كۆيلەي زازاكان بوون ، راست
 بىكات ئەۋە خۆ ئەۋ مەسەلەيەمان بۆ ساغ ئەيتتەۋە . . كەوا
 مۇتىكەلەكان وەك پەناھەندە ھاتوولەتە ئەۋشوتتە بە تايىت
 ئەگەر زانىمان چەند ئەۋ ناۋچەيە دژوارو سەختەۋ يىگەي ھېچ
 جۆرە سەرگەۋتتىك بۆ دوزمان نارەخسىتت ئەگەر چىش
 سوپايەكى چەكدارى رىك و پىكىش يىت . ديارە زازاكانى
 مۇتىكان نە مۇسلمانن و نەفەلەن من لەۋ باۋەردام گەر
 بتواندريت (استكشافىكى) تەۋاۋى ئەۋ ناۋچەيە بىكرىت ، ئەۋە
 گەلى زانىارى بە نرخان ئەكەۋىتە بەر دەست لە بارەي ئەۋ
 خىلانەۋە . . جگە لەۋەش ناۋچەكە ئەخاتە . بەرىشك و رەنگە
 زۆر شتمان بۆ پروون بىكاتەۋە .

تەناتە لە بارەي مېژۋوي ئەرمىنياش ئەگەر چەردەيەكى
 باشى لە فولكورو كەلە پوورو ئەفسانەي ناۋچەكە
 كۆبىكرىتەۋە .

۲۱ - پىن جارى [Pinjary]

(۴۵۰) خىزان . . لە ناۋچەي ساسوندا . (Sasun)

نىشتەجىن و بە كرمانجى دەئاخەش .

۲۲ - سلىشان [Sliyan]

ژمارەي خىزانەكانيان . . نەزانراۋە . . لەوانەشە زازا بن

۲۳ - ئەۋ كۆمەلە زازايە كە سەر بە ھېچ ھۆزىك نىن . . .

نرىكەي (۱۰۰۰) خىزائىك ئەين ۰۰ لە پال ئەمانىش ژمارەيەكى
 دىش لەم زازايانە ۰۰ پىش چاومان دەكەون ۰۰ كە ئەوانىش
 بەر بە هيچ لايەك نىن و لە پاشا گەردانىيەكى تەواودا ئەزىن ۰۰
 ئەگەرچىش زۆر دل رەق نىن و ھەز لە تاوانكردن ناكەن بەلام
 لەگەل ئەوھشدا لەو ناچى ۰۰ بايەختكى ئەو تو بە زىانى ۰
 مەوٹ بدون ۰۰ ئەمانە بە ئەوپەرى راستەو خۆيەو ئەلەين ئىمە
 وەك دىندەكانى ناو دارستانەكان ئەزىن ۰۰ ئەمەش خەتاي ئىمە
 نىيە ۰۰ سەرە راى ئەمەش ۰۰ ئەمانە لەو ناچى كە پروايان بە
 هيچ ئائىتەك ھەبى ۰۰ وەك نمونەيەك بۆراستەوخۆيى ئەم خەلكە
 ۰۰ مەن ئەم راستىيە ئەخەمە پىش چاوى خوتنەرى بەريزەو ۰
 ئەلەيم ۰۰ ئەوانەي چوئە پىزى سوپاوەو خزمەتيان لە سوپادا
 كرد ۰۰ بە جارى گۆرانو بوونە مۇسلمانىكى تەواوو لە
 خواترس و بە چاوى شەرم و پەشيمانىيەو سەبرى رابوردووە
 بەرەللاكەيان ئەكەن ۰۰۰ ديارە ئەمانە زانباريەكى ئەوتۆيان
 لە بارەى رىخراوى ھۆزايەتيەو نىيە ۰۰ ھەرۈھاش ئەمانە
 بەزاري زازا ئاخەفتن ئەكەن و وەك زانيم زۆرەيان پالەو جوتيارى
 ھەزارو دەست كورتىن ۰ زازاكان ۰ بە شىوئەيەكى گشتى بالا
 كورتىن و بە دەنگىكى بەرزو ناساز لەگەل يەكدا ئەدۆين بەلام زۆر
 بە ئەدەبن و لەگەل غەريدا زۆر باشن ۰ مەن لەو پروايەدام ۰۰
 كە ئەم خىلە وچەي مىللەتتىكى فېطرى چايىن وەك (بەيلىس)
 تەنھا جارىك بە خزمەتي ئەو زازايانە گەشتووم ئەوھش لە
 دەشتايەكانى دەورووبەرى (سېفريك) دا ۰۰ كە ژمارەيەك لە
 ئەمان لەگەل قەرەچەكاندا دراوسىن ۰

۲۴ - كيدەك [Kedak]

(۶۰۰) خىزائىك ئەبن • لە خوارووى پىرادا (Pira)

كە ئەكەۋىتە سەر (Veshinsaghi) مەۋە نىشتە جىن •

۲۵ - ئاشمى شارت [Ashmishart]

(۵۰۰) خىزائىك ئەبن • زازاۋ شىمەن

۲۶ - كولېن [Kulbin]

ۋمارەيان •• نازانم ؟

۲۷ - گەروس [Carus]

ۋمارەي خىزان نەزانراۋە •• يىچگە لە ناۋەكەي ئەم ھۆزە

•• ھىچى دى لە بارەيانەۋەم دەست نەكەوت • بەھەر حال، ئىيرايىم

پاشا ناۋەكەيانى دامى •• [رەنگە مەبەستى لە ئىيرايىم باشاي

مىللى بى - ح • آ • ج] •

۲۸ - سىنان [Siman]

ۋمارەيان نەزانراۋە •• زازان

۲۹ - ئىليا (عىليا)

ۋمارەي خىزان نەزانراۋە •• كۆچەرن • بەرياردان لەسەر

ئەۋەي كە ئەمانە زازانيان كوردى كرمانجىن •• ستەمە •

۳۰ - بەھىرماز [Behirmas]

۵۰۰ خىزان •• زازان و شىمەن

۳۱ - دەرسىملى [Dersimli]

ئەو كوردانەي كە لە دەرسىم . . چگە لە ھۆزانی ژمارە
 بەشى (31 C) شاواك . . لەو ئەچى كە سەراپاي (B)
 ھۆزەكانى دەرسىم خوا پەرست نەبن . . . ھەرچەندە خۆيان پە
 (شیعە) دادەتێن . . ئەشتوانم بە دنیایەكى تەواو و ئەو بەلێم
 كە . . ئەو ئاینەي ئەمان پەرەوى ئەكەن بریتى بە لە كۆمەلى
 باوەرى نامۆي تىكەل و پىكەل . . كە ئاوێتە بەكى تەواو لە تىوان
 جادوو سروشت پەرستى . . كە دىسانەو . . بەرەو جادەي خوا
 نەپەرستى ئەيانبات . . بەكى لەو دەرسیمانە پىي و تەم :-

من . . خوا ناپەرستم . . پارچە . . چۆن ئەتوانى ھەمو
 پەرستى . . بە ھەر حال ئەمانە . . موسلمانى شیعەن بەلام لە
 چوارچێوە بەكى (خارجى يانە) . . ھەمیشە بە ئىمامى (عەلى)
 سۆتند ئەخۆن و پىي ئەلێن مەزتەرىن پىغەمبەر پەنگە - وەك پىم
 وایە - ئەو شتە زياتر ئەكەن بۆ ئەوەي دلى سونەكانى پىي
 پەنجێتن .

لە نىو ئەو دەرسیمانە دزو درۆزن و جەردەو رینگرو پیاو
 كوژ زۆرن . . ھەر چەندە لە ئازايەتيان فرە دلىا نىم چونكە
 لەو ئەچى بە بچوكترین ھىز ئەتوانى سەر كوت بكرێن .
 لەو دەشتەي تەنیشتى دەرسىم . . چەن ھۆزێك ھەن كە لە
 سىبەرى رۆژىيەكى دەرە بەگى دا ئەژێن ئەو بەگزا دانەش بە نوركى
 قەسە ئەكەن و ژەكاليان پەچەو عەبا لەسەر ئەكەن .

١ - میلان (Milan)

ئەم ھۆزە داىكى پەسەنى ئەو بەكىسى بەمەزنە بە

یە کیتی ھۆزانی میلی مەشھورەو لە باکووری (وادی الرافدین) ھوہ
 جێ گیرە کە لە کەل یە کەیدا .. تاوہ کو ئیتەش بە پەیوہلدی یێکی
 ھەرە فوول ئەیان بەستیتەوہ .. جا بۆ لہوہی ھەلدی لہ
 تاپەتەکانی ئەم ھۆزەو ئەم ئەفسانەیی کە لہ بارە ی ناوہ کی
 باو و بلاوہ .. ئەبێ سەیری ژمارە (۱) ی بەشی (G) بکەین .

ب - کەچل (Kechel)

(۱۰۰۰) خیزان لە نزکی پالۆوہ .. جێ گیرن .

ج - شاواک (Shawak)

ژمارەیان .. نەزانراوہ .. نیشەجێن .. لەم دواییەدا یوون
 بە سوتی .

د - فەرھاد ئوشاغی (Ferhadushaghi)

لە دەورووبەری سەر پیگناندا (Surpignan) دادەنیشن
 ئەوہی جێی سەرنجە لەم ھۆزەدا ئەوہیە کە ئەم ھۆزە تاکە
 ھۆزی کوردە کە بە پیتی (ف) دەست پێ ئەکات .

ه - بەختیارلی (Bakhtiarli)

ژمارەیان بەتەواوی نازارت .. ھەرچەندە پەنگە سی
 گوندێک لە نزیک (جیش قیزیک) ھوہ جێگیر بوونەتەوہ ،
 نیمچە کۆچەرن یاخود بەلای کەمەوہ موھاجرن .. دوو گوندی
 دیشیان ھەیە یەک لەسەر شاخە کەو ئەوہی تریان لە ئار دۆلە کە یە .

و - کارابالی (Karbanli)

ژماره یان ۰۰۰ نه زانراوه ۰۰ له (ئاسونیک) دا (Asunik)

نه ژین •

ز - نه باسانلی (Abbasanli)

ژماره یان نه زانراوه ۰۰ هۆزیکى دهست په نگینه ۰۰ فهرشو
فالو و جوانو سه سوره پنه دروست نه کن که هاو تای نه •

ح - بالاشاغی (Balashaghi)

(۲۰۰۰) خیزان ۰۰ کوچهرن •

ط - میرانلی (Miranli)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰ نه زانم له دهرسیم دا
جیگیر بوونه تهوه ۰۰ به لام له چ ناوچه به کدا به تهواوی نهوه
نازانم •

ی - لاجن ئوشاغی (Latchin Uchaghi)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰ له (ئهموگا) دا داده نیشن •

ک - کوزلیچان (Kuzlichan)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰۰۰ نه ناوه ۰۰ قهت لهوه ناچن
ناوی راسته قینه ی هۆزیک بیت ۰۰۰ به لام چونکه له ههریمی
دهرسیمدا ۰۰ چهنده ها خیلی جوارو جور هن ۰۰ ناوه کesh
کراوه به ناوی هۆزیک که له باکوری (دیار به کر) دا جیگیرن
نهرگه پیش نه توانم نهوهش بلیم که نه مانه په نگه چهن خیزانیکى

کۆچەری ناوچەى دەرسىم بوون له بنهردا و هاتونه ته ئهم
ناوچهيه .

ل - گىفران (Givran)

وايان پى راگه ياندم كه ئه مانه له ئه سلدا (دەرسیمین) ..
بهلام ئه وهى راستى پى من له مەسه له يه به گومانم .

بەشى

(C)

بەشى (C)

ئەم ناوچەيە لە راستىدا ... ھەريىمى كۆنى جىزىرى
ياكورى ئىمپراتورىيەتى خەلىفە عەباسىيەكانى بەغدا ئەگرىتەو
ئەتوانىن ئەم رووۋە كوردەكانى نىشتە جىي ئەم ھەرىمە بىم
شىۋەيەي خۆارەوۋە دابەش بىكەين .

۱ - لىقى يەكەم ژمارە (۱) و ئەو پىتانهى لەگەليادىن .

ئەتوانىن ئەلقە بەم چەشنە لاي خوارەوۋە دابەش كەين :

۱ - ھەر لە ژمارە (۱) تا ژمارە (۱) يەكى (DX)

۲ - ھەر لە ژمارە (۱) (EX) تا ژمارە يەكى (RX)

۳ - لىقى دووۋەم ژمارە (۱۵) و ئەو پىتانهى كە لە گەليادىن

۴ - لىقى سىيەم ژمارە (۱۶) و ئەو پىتانهى كە لە گەليادىن .

۵ - لىقى چوارەم ... ھەمو ژمارەكانى تر ئەگرىتەوۋە پىتچە

لە ژمارە (۱۸) .

سەبارەت بە لىقى (۱)م ژمارە (۱) ... ۋەك ديارە زۆربەي

ئەم لقە ۋەك شەپۆلىك لە دەرسىمەوۋە بۆ ئەم ناوچەيە بارىان بىن

كراۋە لە سەردەمى حوكمرانى سولتان (سليم)دا ... ئەوۋەي جىي

سهرنجه كه ئەمانه له رێی ژنو و ژنخوازیهوه له گهڵ عهڕه‌پو
 ئه‌رمه‌نی و هۆزه كورده‌كانی تری ناوچه‌ له هه‌روه‌هاش له‌ پێی
 تێكلاو بوونیان له‌ گه‌ڵ هۆزه ده‌راوسێ گانیان ... كه‌نی له‌ دابو
 نه‌ریتی ره‌سه‌نیان له‌ بیركردوه‌ . هه‌رچه‌نده‌ وه‌ك جو‌تیار
 توانایه‌کی باشیان نه‌نواندوه‌ به‌لام چنیواری چاك‌و جو‌لای
 ده‌ست په‌نكین و قه‌شه‌نکیان فرمیه‌ .

باری كوزه‌ران و شیه‌وی ژانیان زۆر ئاسانه‌ . . كانونی
 په‌كه‌م و شوبات و ئارار له‌ دامینی دوله‌كانی چپای ته‌راجیه‌ داغ
 به‌سه‌ر ئەبه‌ن له‌ مانگی (نیسان ، مایس) و له‌ ده‌شایه‌كانی
 م.ز.پ.ۆ.تیمیاو له‌ مانگانی جو‌زه‌ردان - (حزیرا) و (كه‌لاوێژ -
 تموز و ئاب) و (ئەیلول) دا به‌ره‌و دیار به‌كر كوچ ئەكه‌ن و
 له‌ مانگی - ئۆكتۆبه‌ر) و (نوڤه‌مبه‌ر) و (كانوونی په‌كه‌م)
 جاریتکی تر به‌ره‌و باشوور ئەكه‌رنه‌وه‌ . تیره‌كانی ژماره‌ (٢) ی
 ئەم له‌ . . ئەمانه‌ خۆیان له‌ گه‌ڵ میره‌كانی ژماره‌ (١) ئەم به‌شه
 به‌یه‌ك په‌گه‌زو په‌ك وه‌چه‌و په‌ك ئەسل داده‌تین . . هۆی له‌ په‌كه‌تر
 برانیان . . رووباری فوراته‌كه‌ له‌ تێوانیاندا تێده‌په‌رێ و ده‌یانكاته
 دوو كه‌رته‌وه‌ ئەمانه‌ یان شیعه‌ن . . یان په‌په‌روی برۆایه‌کی ئایی
 تێكه‌ل و پێكه‌لو نامۆ ئەكه‌ن وه‌ك ئەوه‌ی ده‌رسیمه‌یه‌كان . .
 ناو ناوێكیش . . چهند پیاویكی ئایینی له‌ ده‌رسیه‌وه‌ دینه‌ لایان
 بۆ به‌ سه‌ركرده‌وه‌و خوێندنه‌وه‌ی چهن وتاریكی ئایینی . له‌
 پرووی جل و به‌رگه‌وه‌ . . له‌ توركه‌كانی باكوری ئەنه‌دۆل . . جیا
 ناكرێنه‌وه‌ . . به‌هه‌ر حال ژنه‌كانیان په‌چه‌ ئەده‌ن و پیاوه‌ گانیشیان
 هیچ جو‌زه‌ خاسیه‌تێکی تایبه‌تیان نیه‌ كه‌ شایه‌نی باسیت .

لقی دووهم : به تهواوی بۆم ساغ نه بووهوه ..
 كه ئه مانه به كوردی تهواو ئه ژمیترن
 یان نه .. هه رچه نه .. ئه توانم ئیدیماي ئه وه بكم
 كه ئه مانه كۆمه لی ره گهزو قهومی جیا جیا بوون كه دراوستیو
 بارو دۆخی زه مانه تیکه لی کردوونو له ئاستی پرو دواوه کاندای
 هاریونی و کردوونی به یهك ره گهزو یهك بنه چه ، ئه مانه وهك بیته
 پیش چاوم به ئه سل پاشماوه ی ئه رمه نی به كۆنه کان و پۆمانی به کانن
 كه له گه ل كوردو فارس و مه غولی به کاندای .. تواونه ته وه .

هه ندی له مانه موسلمانن تهواونو هه ندیکیان فه لای
 یاقوبین هه ندیکیان شه یان په رستن و ئه وه به شه ی ماوه ته وه له
 لایه نگرانی هه ر سنج ئاینه کن ، به شیوه یه کی گشتی ئه مانه
 پیشه سازو پیای کارامه و به نای چاكو په زه وانی قه شه نگ
 یان تیدایه .. هه رچه نه له لایه کی دیشه وه خۆین ریتزو پیاو
 کوژو جه رده شیان زۆره .

ئه وه ی جی می مه ترسی به بۆ ئه م ناوچه یه ئه وه یه كه
 جولانه وه یه کی ئاینی نامۆ خه ریکه په ره ئه ستی و ناواویش
 ده بیته هۆی ئه نه جامدانی چه ن ئاكامی کی چاوه پری نه کراو به
 تاییه تی له ناو هۆزه گه وره کانی ئه م به شه كه هه ندیکیان له
 په یه وه ی پرۆتیه ستاتیزمی ئیفا نگیلین .

لقی سێهه م : ئه و كۆمه لگا ئیزدییه گرنگ و مه وه ره به
 ئه گرته وه كه له ناو خه لكدا به شه یان په رست مه شه ورن به
 تاییه تی به کیتی هۆزانی ناوچه ی وه نگار .. ئه مانه کوردی کی

تھاوان له هه مو پرووتكهوه به شان و شهوكت به سيمار پوالت
.. ئەم ئيزديانه زۆر له كورده كانى دهرسيم ئەچن ... باريكه نهو
ئيسقان ووردو چار گهروهو ليوباريك .. پرچى دريز ئەميتسه وهو
به سهر شانيانه وه شور ئەبيتسه وه .

جلو بهرگ و كهلو پهلى ئەم ئيزديانه له وانهى كورده كانى
تر ناچى ... جلو بهرگيان له مۆزمخانهى مژويه كى دىرين
ههلقولاوه .. كه برتته به له فييكي قاوهيى دريزو كراستكى
سپى تهسكى بهقهو مليون داخراو عبايهك كه له چهرمى
ئاسك دروس كراوه ياخود له چهرمىكى قاوهيى تهسكه وه
سه رهپاي بشتيىكى چهرم .

وهك ئەگيرنه وه ئەمانه پاش غزاكهى تهيمورى لهنگه وه
هاتوونه ته ناوچهى ژهنگار بههر حال هه رچهنده دانىش
به وه نراوه كه بىرو باوهري ئانى ئيزدايه تى پيش غزاي ناوبراو
به ماوه يهك لهو ناوچهيه بلا بوته وه

لنى چوارهم : كورده كانى ناوچهى ميزو پۆتيميا ئەگرته وه

١ - مىللى

(٣٠) خيزان ئەبن . ناوى ئەم هۆزه جوړه دهنگدانه وهيه كى
تايه تى و نامۆ هيه كه به ستراره به دهيه ها تاقى كرده وهو برسيارو
ليكوئينه وهى تايه تى له گهلو له هه مو ئەو كوردانهى كه پيسم
كرا له لاو لهو لاوه پتيان بگه م .. به لام جى داخه كه بليم
كهسى وام نه دى . بتوانن زانباريه كى تىرو ته سه لم بداتى

له باره ی هۆزی میلی بهوه .. هه ندی ئه لێن ئه مانه هۆزیکه
به هیزو ئازا بوون به لام تور که کان .. له سه ده ی هه ژده مه سدا
.. دایان به سه ریاند او ته فرو تو نایان کردن ... به لام باری
سه رنجی تایبه تی خۆم له سه ر ئه م راستیانه ی لای حواره وه
دامه زرا ندو وه به که م - ئییرایم باشا .. گه وری سه ر خیلانی
ئه م هۆزه .. ئه گه رچی ژماره ی ختوه ته کانی له (۳۰) ختوه ت
تیپه ر نا که ن ... به لام ده سه لاتیکی ته وای به سه ر دوو هه رار
خیزاندا هه به .

دووه م - به ریزو قه دریکه ی بێ ئه ندازه وه .. سه یری -
ئیرایم باشا - ئه کرت له لایه ن قزلباشه کانی مالاتیاه وه .. سه ک
ته نها له بهر ده ست رو یشتویی به لکو زیاتر له بهر ئه وه به که
سه روکی میلی به کانه .

سه یه م - ئه م ئیرایم پاشایه .. تا که یشگانه یه که بێ
پاراستن (حمایه) له ناوچه ی ده رسیدا .. ها تو چۆ بکات
چواره م :- ئه ندامانی خێلی شیمزیکه ژماره (۷۵) ی
به شی (A) وه ک سه رو کتیکه به ناو (ئیسسی) سه یری ئه که ن .
پینجه م :- گو نه ده سه ختو دووره کانی ناوچه ی
(ئه نه دۆل) و (ئهرزنجان) ، ئیرایم باشا به سه ر خێلی گه وری
هۆزه کانیانی ئه ده نه قه له م ..

ئه وه ی راستی بێ .. هه مو ئه و خالانه ی سه ره وه جێ
سه رسورمانه که له باره ی ئه و (کوردا نه ن) که لیره باسیان لێه

۰۰ کراوه ۰۰ چونکه زور پەرتو بلاو تەسکەل و پەسکەلن ۰۰۰
 ھەندیکیان شیعوو ھەندیکیان سونین بەشیکیان رازین و
 بەشیکیان سەر بەھیچ جۆرە پروایەکی ئاینی نین جگە لەمەش
 و مارەکیان زازان ۰۰ سەرباری ئەم بارە شتواووش ۰۰ ئیبرایم
 پاشا خۆی سوننییە ۰۰ جا لە بەر ئەو ئەوانین بلبین ۰۰
 دەسلاتی ئیبرایم پاشا بەسەر ھەموو ئەو ھۆزانە نە پامیریو
 نە ئاینی ۰۰ لەگەڵ ئەو ھەشدا کوردەکان لە سەرانی سەری
 ھەرتەکوو ۰۰ دینە لای بۆ ریزانیان و پراوەرگرتن و دۆزینەووی
 چارەسەرکردن بۆ کیشەکانیان و بریاری ئەو واتە - ئیبرایم پاشا -
 لە سەر ھەج مەسەلەیک ۰۰۰ بەدوا بریاری پەسەند دادەتین ۰۰
 سەرپای ئەمەش و مارەیکە دیش ھەیە لەو ھۆزە کوردانە ۰۰
 کە ھەرچەندە ھاوپیەمان لەگەڵ ئیبرایم پاشا لە کاتی شەرو شۆردا
 ۰۰۰ بەلام ئەو بایەخە لە لایان ئەو ھەک سەر کردەیکە کورد
 ۰۰ ئیبرایم پاشاش ئەم بارە بەم شتوویە لای خواریووە باسی
 لێوە ئەکات و ئەنێ : سەدەھا ساڵ لەمەو پێش کورد بوونە
 دووپارچە بەتتوی [میلان] و [زیلان] ۰۰ ھەزارو دوو سەد
 ھۆز لەوانە میلانی بوون ۰۰ چونکہ خویان لێ پازی نەبو و
 کردبانی بەدەییەھا بەشەو ۰۰ پاشان لەم لاو لەو لادا تەروونە
 بوون ۰۰ بەشیکیان فەوتان و لە بیر چوونەووە ۰۰ بەلام ئەوانە
 کە ماوون - ھەک ئەیینن - ئەم بە سەرخیلی خویان دادەتین ۰۰
 ئەم ئەفسانەیە کە ئیبرایم پاشا گێرایووە لە سەردەمیکی دوورو
 درژدا پێش بلاو بوونەووی ئاینی ئیسلام ۰۰ پووی داوہ ۰ لە

(ئیزدی) بوون .. ئەفسانەى مىللىيەكان ئەبى كوايە خۇيان لە
 ٻنەپەندا .. وچەى (سام) بوون ... كە لە دوور گەى عەرەبىدا
 جى گىربوون .. بەلام زىلانىيەكان لە ناوچەى رۆژھەلاتەو ..
 ھاتونەتە ئەم شوئە ھەر ھەمان ئەفسانە لە ناو كوردەكانى
 دەرسىدا باوہ لە گەل زیادە دەستكارىيەكى كەمدا .. كە بەم
 شىوہىيەى لای خوارەوہ دەگىردرتەوہ :-

كوردەكانى ميلان لە دوور گەى لە پشدا ناوبراودا
 ھاتوون .. بەھەر حال :- كە سولتان سلیم رۆژناوای
 كوردستانی داگیركرد .. بارى ژيانى كۆچەرى كوردەكانو
 جۆلانەوہ سەربەستەكەيانى لە دەشتايەكان دەرسىدا لە كاتى
 گەرميانو كوستان كردياندا ... ھەروەھاش تەشەنەبوونى
 كۆچەرە كوردەكان لە سەراپای ناوچەكە .. ئەم مەسەلانە
 بە كۆمەل ... سەرنجى وەزىرەكەى سولتان (سلیم) ى پاكىشا
 بۆيە ئەمىش خىرا فەرمانى دەركرد كە تىيدا ئەوہى قەدەغە كردو
 ووتى .. ئەبى ئەو كوردانە نىشتەجى بن و واز لە ژيانى كۆچەرى
 يئىن و دەست كەن بە ئاوەدانكردنى ناوچەكە لە پى خانوو كردنو
 خەرىك بوون بە ئىشو كارى كشتو كالەوہ فەرمانەكە زۆر توند
 بوو .. بۆيە كوردەكان ناچار كران . نىشتەجى بن و دەست كەن
 بە ئىشو كارى كشتو كالى ھەندى لەو كوردانە
 لەوئى جىگربوونو فىرى زمانى توركى بوونو و ئەكانيان فىرى
 پەچەدان بوون بەلام بەشەكەى تریان ئەم جۆرە زيانەيان بەدل

تەبوو ۰۰۰ بۆيە بۇ دەرسىتىم ھەللاتن و ئەوانى تىرىش بەرەو خوار
بوونەو ۰۰، خىزانى ئىيرايىم پاشاش لەكەن ئەو ھۆزانە بوون
كە بەرەو خوار بوونەو ۰

لە لايەكى تىرىشەو ە ميلانىەكان بە چاوتىكى سەيرەو
تەماشای زىلانى يەكان ئەكەن ھەرچەندە بە تاقى لردنەو ە بۆم
دەركەوت كە ئەو ەي ئەو ميلانىانە ئەيلىتىن دەربارەي زىلانى يەكان
زۆر ئەو ئەچى كە راست بىچ چۈنكە بەرەي دوو ە ۰۰ زۆر
سەركىش و تورەو دلرەق و دواكەوتوون ۰۰۰

ئەم ئەفسانەيە سەبارت بە من زۆر سەرنىچ راکىشەرە
لەوانەشە خوتنەري بەرتز سەرسام بىيىتتەو ە گەر زانى كە من
چەن ەزىتەو زەحمەتم كىشاو ە چەن ەول و كۆشم كىردو ە
بۇ ماو ەي چەند مانگىك لە پىتاو كۆكردنەو ەي ئەم پارگرافە
بىچوگەي سەرەو ۰۰ ەمو كەسى لەوسەردەمە دانى بەو ەدنا
كە ئەستىرەي ھۆزى ميلان لەگەشانەو ەدا بوو ۰

ا - دەنان (Danan)

(۲۵۰) خىزانى ۰۰۰ كۆچەرن

ب - سەيدان (Seidon)

(۴۵۰) خىزانى ۰۰ كۆچەرن ۰۰ ەمان ناومان لە بەشى

(A) ژمارە (۳۲) و (۷۳) پىش چاومان ئەكەوئ و بەشى

(B) ژمارە (20F) بەلام ۰۰ من بەم بۆلەيەو ە ئەلیم

پهنگه ئەم (ناوه) • له ناوی (سەرکردەیان) ئە ناوی (سەید)
یان (سەید) بوو وەرگیرابن •

ج - کیران (kiran)

(۵۵۰) خزانن •• کۆچەرن •• ئییرایم پاشای ئەوێ پێ
پاگەیاندم •• که ئەمانە لە رووی دابو وەسم و نەیتو
پەوشتەو زۆر زۆر لە ئیزدیەکان ئەچن پەنکە هەر لە یەك
هۆزیش بن •• ئەگەرچیش ئەمان سونین •

د - دودیکانلی (Dudikanli)

ژمارە ی خیزان نەزانراو کۆچەرن •• لە گەل ئییرایم
پاشان لە باکوری میزوپۆتیمیاو •• پێنج گوندی دیش هەیه
لە نزیک قارتوو (Varto) که بەزاری زازا قەدەکن
هەروەهاش ئەلێن هەندیکیان لە دەرسین •• پروانە بەشی •

ه - خالە جان (Khalajan)

(۷۰۰) خیزاتیک ئەبن کۆچەرن

و - کیلیش (Kelish)

ژمارە ی خیزان •• نەزانراو •• کۆچەرن •

ز - میندان (Mendan)

ژمارە ی خیزان نەزانراو •• کۆچەرن •• تیرەیهکن لە
هۆزی ژمارە (۱) • جا نازانم بە تەواوی گەر ئەمانە لە (هەرکی)
یەکانی ژمارە (۳۲) بەشی (A) هاتوونەتە (قەراجە داغ) وە یان.

به پيچه وانهوه .. نهم مهسه له يهم به تهواوي بۆ ساغ
به بووه وه .

- کوماريش (Kunnaresh)

(٣٥٠) خيزان .. کوچهرن

ط - شيريكيان (Sherikar)

(٨٠) خزان .. کوچهرن

ي - ئيل كهوات (Flkawat)

ژماره ي خيزان نه زانراوه .. کوچهرن

ك - داشي (Dashi)

ژماره ي خيزان نه زانراوه .. کوچهرن .

ل - ميشكيتلي (Meshkenli)

ژماره ي خيزان نه زانراوه .. کوچهرن .

م - كالينديلان (Kalndelan)

ژماره ي خيزان نه زانراوه ..

س - حاجي بهيرهم (Hajji Bairam)

ژماره ي خيزان نه زانراوه .. کوچهرن .

ص - حه سه ني به كان (Hassanekan)

(٢٦٠) خيزان .. کوچهرن . نه مانه په يوه نديان به هۆزي

حه سناللي يوه نيه كه هيچ گوماني نيه كه واله
عه شرتي (زيلان)ن.

ض - خاله جاري (Khalajari)

(۷۰۰) خيزان • كوچهرن

ع - ئيلىا (Elia)

ژماره‌ي خيزان نه زانراوه •• كوچهرن

غ - ئيسادات (Isindat)

(۸۵) خيزان •• كوچهرن

- تيركان (Terkan)

(۷۰۰) خيزان • كوچهرن

- ناسريان (Nasrian)

(۷۵) خيزان • كوچهرن

- چوقان (Tchuvan)

(۲۱۰) خيزان • كوچهرن

- سارتان (Sartan)

(۸۰) خيزان كوچهرن : له نزيك (سهرچاوه) وه كه پيئي

نه لئين (راس العين) وه •• جي گيربوون

- ئوسباخان (Usbakhan)

(۷۰) خيزان • كوچهرن

- ماتميه (Matmieh)

(۸۰۰) خيزان • كوچهرن

- چيمكان (Chemikan)

(۲۵۰) خيزان • كوچهرن

- بارگوهان (Barguhan)

۱۳۰ خيزان • كوچهرن

- هيسولييه (Hisulieh)

(۵۵۰) خيزان • كوچهرن

- چيا رهش (چياريش) (Chiaresh)

ژماره‌ي خيزان نه زانراوه • كوچهرن

- زيروفكان (Ziروفkan)

(۲۰۰۰) خيزان • نيمچه كوچهرن له نزيك قه راجه داغه وه

جي گيربوون •

- داغ باشي (Daghabashi)

ژماره‌ي خيزان نه زانراوه •• هوزيكي نيمچه كوچهرن •

- هوشيان (Hashian)

ژماره‌ي خيزان نه زانراوه •• كوچهرن •

بيسيكي (بزكي) (Belziki)

(۸۰۰) خيزانك نه بن • له بهر شوخو شهنگي و قه د باريكي

•• بيان نه لين [بن سكي] - وه رگير - دياره •• نيسته جين ••

بهلام نه فسانه يه كي سه پرو سه مهره له باره‌ي ره چه له كيانه وه هه يه

که نه لڅ گوايه نه مانه به په گز په ننگه ټنگليز يان فوره نسا يې بن
ناز ناوی ديزنيان [سالارگان] بووه ..

نه شتوانم به لام بن دنيا يه کي نه وتوه .. ناوی (لوسی
گينان) (lusignan) به ټيم .. جاوه کړوونکړدنه وه به کړ
نهم کيشه به نه ټيم .. جارټکيان به کي لهم بنه ماله به له گهل
ټيکي به کانددا .. ټالو گوريان کردووه يا خود وه
په نامه نده به کړ .. له خپوه ته کانياندا .. ميوان بووه ..

- حاجی مانلی (Hajji Manli)

(۵۰۰) خيزايتک نه بن . کوچهرن ..

- کاسيانی (Kassiani)

(۵۰۰) خيزايتک نه بن . نيسته جين

- چه کالی (Chakli)

(۱۰۰۰) خيزايتکن . نيسته جين .

ميرديس (Merdis)

(۱۰۰۰) خيزايتک نه بن . پيم وايه نيسته جين .

- يوتير گيچ (Eutergech)

ژماره ی خيزان نه زانداوه .. کوچهرن

- جان ټيگ (Janbeg)

ژماره ی خيزان نه زانراوه .. نيسته جين .. دياره لقينکن

له ژماره (۱۸) ي به ټي (F)

- بهی لیان بۆرگا (Beyleynnparga)

(۵۰۰) خیزانن نیشتهجین

- دیریجان (Derejan)

(۸۰۰) خیزانن • نیشتهجین

- کاو (کاو) (Kao)

(۵۰۰۰) خیزانن • نیشتهجین و کوچهرن

- مولیکان (Mulikan)

۵۰۰ خیزانن • نازانم ئەگەر ئەمانە کوچەر بن یان

نیشتهجین

- دیری جان

ژمارە خیزان نەزانراوە • لەوانە یە لقیك بن لە ژمارە

(۱۰) X ی بەشی (C) یان بەلای کەمەو • هاوینە هەواری

ئەو هۆزە بن •

۲ - قەرەجیچ (Karagetich)

(۱۷۰۰) خیزانن • ئەمە ناوی هۆزینکی نیمچن کوچەرە

کە لە دەورووبەری (سیقیریک) دا • • پەرتو و بلاو ئەم خێلە

گەجەر و گوجەری زۆرە • • پیاو کوژو دواکەوتوو خوینریزو

پیس پۆخل یان تیاپە • • ریبوارو گەریدە پێگانه کانه • • هەمیشە

باسی ئەمانە ئەکەن وەك خالینکی تاریک لە روخساری بن گەردی

ناوچە کوردستان و هۆزە کوردەکان • • چونکە لە بەرزاییەکاندا

گیر ساوله ته وه .. هه ر خه ر ئکی چه پاو تالا نکر دنی خه لک و
 هۆزه کانی ده ورو پشتیان .. جا بۆ ئه وه ی ئهم کیشه یه نامۆ تر
 بێ .. ژماره یکیان به زاری زازادا ئاخه فتن ئه کهن سه ره پرای
 ئه مانه ش ... له ئیوانی (دیار به کر) و (نور عابدین) دا ژماره یه کی
 گه وهره تر هه یه له و کورده بێ سه رو به رانه ی که سه ر به هه یج
 هۆز ئک نین .. که دیاره له هۆزه ئه سلدی ه کانیان دوور
 خراونه ته وه یاخود دا به چراون .. جا له هه موی سه یر تر ئه وه یه
 که نابوترین به شی له و جه ز له چاره نه کرا وانه .. خۆیان به
 (قه ره چیچ) ی داده نین ئه وه ی راستی بێ ئهم (قه ره جیجانه) له
 بته ره قدا هۆز ئکی تورکمان بوون له خۆرا وای ئه نه دولدا په رت و
 بلا و بوون ... به لام ئیتر ئه وه بوو که وادی خۆی (سولتان
 سلیم) به زۆر له نزیك چیا ی قه راجه داغه وه .. دایانی کونا
 ... مه به ستی ئه و گواسته وه یه ش ئه وه بوو که دیمو گرافیه تی
 ناوچه که که مه که مه بگۆرین بۆ زیاد کردنی ژماره ی تور که کان
 له ناوچه که ئه و قه ره جیجانه .. خه یرا و له ری ژنو و ئنخوازی وه
 له گه ل ئه و کورده انه که له هۆزه کانیانادا به چرا بوون تیه که لا و
 بوون ..

چونکه نه خو ئنه واره و ئۆمی بوون ... زوو زمانه که بیان
 له بیر چوو و بوون به کورد ئکی ته واره وه له هه مو روویه که وه ...
 جگه له مه ش .. له سه ره تای نیشته جی بیاندا له و ناوچه یه
 بۆ چه ن سالی ئک له لایه ن میری تور که کانه وه یار مه تی یان ئه درا
 پاراستیان بۆ دایین ئه کردن .. له بهر ئه و هۆیا نه ژماره یه کی

باش له و خیزانه کۆچهره کوردیانه له ناوچهی قهراجهداغ ..
 هاتنه ناویانهوه له گهلیاندا تیکهله بوون ، ئەم شتەش خۆی
 له خۆیدا .. بوو بە هۆی زوو له بیرکردنی زمانی سکماکی
 خویان .. واتە (تورکی) .. بۆ ئەوەی بێتە کوردیکی تەواو ..

۳ - بولیسی [Bunesi]

ژمارە ی خیزان .. نەزانراوه .. پێم وایە ئەم هۆزە هیچ
 بوونیکی راستەقینەی نەبێت . بەلام چونکە گەڕیدەکان ناویان
 هێناوه .. منیش بەش بە حالی خۆم خستە ناو لیستە هۆزەکانی
 ئەم بەشەوه .

۴ - میرسینان [Mirsinan]

ژمارە ی خیزان نەزانراوه .. هیچ شتیکی تایبەت بێم
 خێڵە دەست نەکەوت .

۵ - زازا دا بچراوه کان [Non-tribalzazus]

ئەمانە سەر بە هیچ هۆزێک نین .. بۆ زانیاری ئەبێ سەیری
 ژمارە (۲۳) ی بەشی (B) بکەین .

۶ - شیک سین (شیخسین) [Chaikessen]

ژمارە ی خیزان نەزانراوه ؟

۷ - بارهەان [Barhan]

ژمارە ی خیزان . نەزانراوه

۸ - ئەبو تاهیر [Abutahir]

ژمارە ی خیزان نەزانراوه ..

ئەمانە ئەلەين گوايە بە ئەزاد عەرەبن ھەرچەندە بە

کرمابجی ناحەس دەلەن .

۹ - گیلیران [Gilvan]

ژمارە ی خیزان ئەزانراوە . تیرە یەکن لە ژمارە (۱)

۱۰ - ئەمیر زان [Elmerzen]

ژمارە ی خیزان . . ئەزانراوە . . بەراستی - بەلای مەوم

بوونی ئەم ھۆزە جی گومانە .

۱۱ - کیکێ وچیکە کیکە

(Chickieh) (Kiki) , (Kikieh)

(۱۲۰۰) خیزانیک ئەین . ھۆزیکێ کوردی نیمچە کۆچەرە

ئیتا . . . زستان لە گوندەکانیان کە لە باوەشی تەراجە

دانێ وەن . . ئەبەنە سەر بە ھاران بەرەو خوار ئەبنەو . . بۆ سەر

پۆخی . . . پووباری جاغ - جاغ ھەر لەوێش ئەمیتنەو نا

سەرەتای ھاوین . سەر خیلەکانیان ئەلەین گوايە لە نەوێ

شازادە یەکن کە وادی خۆی خەلیفە عەباسی یەکانی بەغدا . .

ناردو یانەتە . . ناوچە کە بۆ بەرینووە بردنی کارو باری ناوچە کە .

بەلام کە رۆژی عەباسی یەکان بەرەو ئاوابوون چوو . . ئەو

شازادە یەو خیزانە کە ی ھەر لە کوردستان مانەو . . لە پاشان

. . ھۆزی (کیکێ) کورد . . کردنیانە سەرۆکی خیلە کە یانەو

. . . بەدووە کابی ئەو شۆیتە بە چاوی ریزو قەدرەو تەماشایان

ئەکەن . . ھەرچەندە ئاغاکانیان بە چاویکی سووکەو سەیری

رەھبەر تەكەنيان ئەكەنو پيسان ئەلەين [سەگەكانى كورد] .. پىتم
 وایە ئاغاكانیان لە بۆرە پیاوانى خێلەكە ژن ناھىتن .. سەرخىل و
 دەم چەرمگى ئەم ھۆزە .. عبدالرحمن ئاغاىە .. كە پیاوئىكى
 خۆتەندەوارو دنیا دیدەىە .. سەربارى ئەمەش .. ئەو (عبدالرحمن
 ئاغا) ىە .. ھەولئىكى زۆرداو كوشىكى زۆرتىرى كرد لە پىتاوى
 دەستىشان كەردنى شارە كۆنە مێژوویەكانى .. قەراخەكانى ئەم
 بەرو ئەوبەرى رووبارى خابور .

عبدالرحمن ئاغا لەو پىروایەىە كەوا ... ھۆزى كىكى
 پاشماوھى دانىشتووہ كۆنەكانى ناوچەى (جىزىرە) نەكە وادى
 خۆى ھۆزى شەمەرى عەرەبى راوىنانو بەرەو باكور پايسانى
 مالى .. كەبەرەو باشور دىن .. تەنھا بە نىازى .. خۆپىشان دان
 دىن و بۆ ئەوھى ئەوہ سەلەپىن كە خاوەن مافو و پۆژىك لە پۆژان
 ئەبى ئەو ھەلەيان بۆ پرەخى بۆ گەرآنەوہو سەر لەنوئى لوئىدا
 جىگىربنەوہو و خۆيان بە ئىشو كارى كشت و كالى ..
 خەرىك بەكەن .

۱۲ - داخورى [Dakhori]

ژمارەى خىزان نەزانراوہ ... ئەمانە (شەرنەخ) نەو
 لەدێوہ .. ھاتونەتە ئەم ناوچەىە .

۱۳ - ھەسىران [Hassran]

ژمارەى خىزان نەزانراوہ ؟

۱۴ - سوركىشلى [Surkidshli]

(٩٠٠) خیزان ٠٠ لیشته چین ٠٠ ئەلین ئەمانە بە شێوەی
 کوردەکانی ناوچەی (بابان) ئاخەفتن ئەکەن ٠٠ ئەگەر وابێ ٠٠
 لە وانە بە یەوەندیان بەهۆزی سورچی ژمارە (٩) ی بەشی (A)
 وە هەبێ ٠

١٥ - ٠٠٠٠

لەژێر ئەم ژمارە ٠٠٠ موسلمان و ئیزدی و گاورەکانی
 ناوچەی (نور عابدین) م پێز کردوو ٠
 ١ - ١٦ - مزیزاخ [Mizizakh]
 (٣٩٠) خیزان لە (نور عابدین) دا نیشتە چین ٠٠ کوردن و
 موسلمانن ٠

ب - ساعور (Saur)

ژمارە ی خیزان ئەزانراوە ٠٠ لە (نور عابدین) دا جێگیر بوون ٠
 هۆزێکی بێ سەر و بەرە ٠٠ تیک لایە لە موسلمان و گاور کە
 بەعەرەبی ئاخەفتن ئەکەن ٠

ج - ماھەلامی (Mahelami)

(٨٠٠) خیزان ٠٠ بە عەرەبیەکی شکاوە ئاخەفتن ئەکەن
 ژنەکانیان هەمیشە جلی سور ئەپۆشن ٠٠ پەچەش نادەن ئێبرایم
 پاشا پێی راگەیاندم ٠٠ کە ئەم هۆزە تیکە لە عەرەب و کورد ٠٠
 ئەلین ٠٠ ژمارە یەکیشیان هەر هێشتا لە سەر ئاینە کۆنەکیان
 ماوەتەو ٠٠ واتە هەر گاورن ٠

د - هارونا (Haruna)

(۷۵۰) خیزان ۰۰ هۆزکی کوردی نیشتهجین ۰۰ ته نه
(۹۰) خیزان له ماته گاوری یاقوین .

ه - دیل مامیکان (Delnaamikan)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰ له نورعابدین سهقام گیربوون
یه عهره بی به کی شکاوه ئاخهفتن ئه کهن .

و - دومانه (Domana)

(۱۸۰) خیزان ۰۰ له نورعابدین نیشتهجین ۰۰ ئاورو
موسلمانن .

ز - دورکان (Dorkan)

(۱۲۰) خیزان ۰۰ له چیاکانی نورعابدین دا نیشتهجین
موسلمان و ئیزدیان تیدایه .

ح - مومان (Moman)

(۶۰۰) خیزان ۰۰ موسلمانن به کرمانجی ئاخافتن ئه کهن
(۹۰)۰۰ خیزان و سئ سهرخیلیان گاوردن .

ط - هه قیرکا (Haverika)

(۱۸۰۰) خیزان ۰۰ نیومیان موسلمانن و ئیوه که ی تریان
گاورد ۰۰ به کرمانجی ئاخافتن ئه کهن ۰۰ له و پروایه دام که ئه ماته
چۆره په یوه ئندیه کیان له گه ل هۆزی (هه ویری) ژماره (۴۸) ی
بهشی (A) ئیزدیا ههیه .

ی - سالاهان (صالحان) (Salahan)

ژماره خیزان نه زانراوه

ك - گهرگري (Gargari)

(۵۰۰) خیزان ۰۰ له ناو خیتووت و دهوارد ائوین ۰۰
خهريکي کشت و کالن به کرمانجي دهئاخهفن ۰۰ ئەلین ئەمانه
به نهواد عه ره بن •

ل - داسيکان (Dasikan)

(۹۰۰) خیزان ۰۰ ئيزدي و موسلمان و گاوريان تيدايه •

م - ئاليان (Alian)

(۱۲۰۰) خیزان ۰۰ گاورو موسلمان و ئيزديان تيدايه به
کرمانجي دهئاخهفن ۰۰ وهك زانيم •

ص - ميزيداغ (Mizidagh)

ژماره ی خیزان ۰۰ نه زانراوه ۰۰ پروانه ژماره (۱۵) بهش
A (لهو پروايه دام که ئەمانه بهشیکی کۆچهرن له ژماره (۱۵) یی
بهشی (A) که له تهکیانه وه جی گیرن •

۱۶ - ئیزديه کانی سنجار

ا - بۆمیتووت (Bumteywit)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰ هۆزتيکی عه ره ب نه زادن ۰۰
له باریکی کۆيلهيدا له ژیر دهستی ئیزديه کانی سنجار دا ئەوین

ب - میرکان (Mirkan)

ژماره ی خیزان نه زانراوه ۰۰ نیشته جین •

ج - ساموگه (Samuga)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه .. له خیتوت و ده‌واردا نه‌ژین
... له نزیك سنجاره‌وه .. لهو باوم‌پرهم ناوی هۆزه‌كه‌یان له
ناوی نه‌و شوینه‌ی كه تییدا جی گیرن وهرگیراوه .

د - بیت الخولته (Beibel-Khulta)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه .. جی گیرن

ه - حه‌بابه (Hababa)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه - نیشته جین .

و - کیران (Kiran)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه .. نه‌مانه له خیتوت له ده‌واردا
نه‌ژین له نزیك سنجاره‌وه .. هه‌ندی له‌م کیرانه‌ش ..
موسلمانن .. سه‌یری ژماره (۱) ی به‌شی (C) بکه .

ز - به‌لهد (Beled)

ژماره‌ی خیزان .. نه‌زانراوه

نه‌م ئیزدیانه نیشته‌جین له شارۆچكه‌ی (بلد سنجار) .. دیاره
دیاره ناوه‌كه‌شیان هه‌ر له‌وه‌وه هاتوو .

ح - ییكران (Bekiran)

ژماره‌ی خیزان .. نه‌زانراوه ؟ نیشته‌جین .. له‌وانه‌یه
نه‌مانه به‌شیك بن له (بیكریانه‌کانی) نزیکی دیاربه‌كر .

ط - میندیکان (Mendikan)

(۳۰۰) خیزاییک^x ټه بن . هوزیکي ئیزدی کۆچرن له
نیوان (تلغور) و (سنجار) دا هاتوچو ټه کهن . . ژماره یك له م
میندیکانانه . . موسلمانو له گهل ئیزدیه کانداییکهل نابن له یری
ژنو و نغوازیه وه .

ټه وهی راستی بی نه متوانی له وه دلنیا بم گهر ټه مانه عهره ب بن و
تازه کی له گهل میندیکانه کاندای . . ئاویته بوون . . یان نه به ههر حال
ټه مانه باشتین په یوه ندیان له گهل برا شهیتان په رسته کانیاندا
ههیه . قه شه (چامیک) له کتیه کهیدا (میژووی ټهرمینیا) ناو
به ناو یاسی میندیکانه کانی کردووه .

١٧ - ئالوش (Alush)

(۳۰۰) خیزانن . هوزیکه که له دهر کراوو دوور خراوو
په ناوه نده پیکهاتووه له ژیر دهسته للاتی سه رخ یلیکی (کوردن)
.. به لایم به زمانی عهره بی ده ئاخه فن .

١٨ - بیرازییه [Berazieh]

(۹۰۰۰) خیزانن به شیک له بیرازیانی یانه ی ژماره
(٦ A) ی به شی (d) نکه له سهرووی میژوپو تیمیاوه
هاتو ټه ناوچه ی (سیروج) وه . . له کاتیکي نادیاردا . . ټه م
په کتیه هوزانیه له خیلانه ی لای خواره وه پیکهاتووه . .

ژماره‌ی خیزان

خیل

۷۰۰ خیزانه	۱ - کیتکان
= ۶۰۰	۲ - شیخان
= ۷۰۰	۳ - اوکیان
= ۷۰۰	۴ - شادادان
= ۷۰۰	۵ - ئەل‌دنیللی (علی‌دنیللی)
= ۷۰۰	۶ - مافان [مه‌افان]
= ۵۰۰	۷ - زیروان
= ۸۰۰	۸ - بیجان
= ۵۰۰	۹ - که‌راجیچان
= ۱۰۰۰	۱۰ - دنیان
= ۱۰۰۰	۱۱ - میر
= ۳۰۰	۱۲ - دیدان

ئەوێ راستی بچ .. تیبینی کردنی ناوی (هۆزی قەرەجیچ)
 ئەم لیستە یە قەت ئەو ناسەلمێنێ کە زۆربە ی ئەم هۆزانە ی کە
 لەم یەکییتی یەدا جێیان بۆتەو .. مێژووی جێگیربونیان لەم
 ناوچە یە ئەگەریتەو بۆ قوناغەکانی دوا ی حوکمرانی سولتان
 (سەلیم) .. ئەوێ لە تێویاندا باو .. کە ئەمانە .. لە
 دەورووبەری دەریاچە ی وانەو کۆچ و پرەویان هاتۆتە ئەم
 ناوچە یە .. لە سالی گرانە کەدا .. ژمارە یە کە لەم هۆزانە

ئېستە بوون بە ەرب و جل و بەرگی ەربى ئەبۆشن و بە زمانى
ەربى قسە ئەگەن .. ەتەدیکیشیان کۆچەرن ەندیکیش
نیشتمجى و ژمارە بە کیشیان نىمچە کۆچەرن .. ئەم بە کىتى بە
لە ئاو کوردان دا زۆر بەد ئاوە .. چونکە دزو جەردە و رىگزان
زۆرە .. بەلام لە گەل ئەوە شدا زیرەك و پىشە سازن .

(D)

۱ - پېنجينان (Penjinan)

ژماره‌ی خيزان .. نه‌زاناوه .. کوچهرن .. عاوتنه
هه‌واری ئهم هۆزه چهن گونديکن له ده‌وربه‌ره‌ی ناوچه‌که...
به‌خۆيان ئەلین پېنجينان ... پروانه ژماره (۲) ی به‌شی (B)

۲ - سيلوکان (Silulukan)

ژماره‌ی خيزان .. نه‌زاناوه

۳ - چوکورلی (Chukurli)

ژماره‌ی خيزان نه‌زاناوه ؟

۴ - ئەزلی (Azli)

ژماره‌ی خيزان نه‌زاناوه ..

۵ - لولانلی (Lolanli)

(۴۸۰) خيزان .. شيعه‌ن

۶ - هه‌سانالی (Hassanali)

(۳۳۰۰) خيزان .. هۆزیکي گه‌وره‌يه (۱۱۰) ديان

هه‌يه له ناوچه‌ی [خينيس] (Khinis) ، ميلاسگرد

(Milangird) و فارتو (Varto) .. هندی له
ئەندامانی ئەم ھۆزە .. گەرمیان و کویستانیان ئەکرد بەلام
لەم سالانەی دواوەدا گیرسانەووە کەمە کەمە وازیان لە ژبانی
نیمچەکوچەری هینا .. ئەم ھۆزە پۆشتەو پەرداغە .

٦ (١) بیرزانلی (Berizanli)

(٩٠٠) خێزانن ... ئەمە تیرمە کە لە ھۆزی (حەسەنانلی)
.. کە مەمویان ئێستە ئیشتەجین .

٧ = ئایسولی (Isoli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە .. هندی لە مانە لە نزیک
دەریاچەی (وان)ەو .. جیگر بوون .. لەوانەشە ئەمانە بەشتیک
بن لە ھۆزی (ھیسولبە) ی ژمارە (I Ax) بەشی (C)

٨ - جبرانلی (Gibranlı)

ئەمە ھۆزەو یەکیتییەکی ھۆزانییە لە ھەمان کاتدا . کە
بەرتی یە لەم ھۆزانە ی لای خوارەووە ..

١ - موخیل (Mukhl)

ژمارە ی خێزان .. نەزانراوە

ب - عەرەب ئاغا (Arab Agha)

ژمارە خێزان نەزانراوە

ج - تورینی (Torini)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە

د - ئەلىكى (Alki)

ژمارەى خېزان نەزانراو

ه - ئەسدىنى (Asdini)

ژمارەى خېزان نەزانراو

و - شېخەكان (Sheykhekan)

ژمارەى خېزان نەزانراو

ز - مامەجان (Mamagan)

ژمارەى خېزان نەزانراو

لەوانەىە لەگەل ھۆزى (مامە خانلە) دا خزم بن كە ژمارەيان

(9.A) • لەبەشى (C) دا

ح - شاديرلى (Shaderli)

ژمارەى خېزان نەزانراو •• شيعەن لە ژمارە (۶) ى

بەشى (E) •• دابچراون •

ط - بيليكان (Bellikan)

(۶۰۰۰) خېزانن •• كوردى زازان •• شيعەن

۹ - سىپىكانلى (Sipikanli)

(۳) ھەزار خېزائىك ئەبن •• ئەمە ھۆزىكى سەرەكىيە لە

سەرۋوى دەرياچەى (وان) ھە نىشتەجىيە •• ھەرۈەك (ھۆزى

جەيدەرانلى) ئەمانىش كە لە رەق و ملھوپن •

۹ (ا) - مامه كانلى (Mamakanli)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه .. ئەمانیش به تیرەیکە له هۆزی
سیکانلی ئەدرینه قەلەم .. هەندێ کەس ئەمانه به پاشماوه‌ی
ماما گونیه دیرینه‌کانی میژووی ئەرمەنیه کۆنه‌کان داده‌نی .

۱۰ - زیریکانلی (Zirikanli)

(۶) هه‌زار خیزاتیک ئەبن . له هەمو پوویه‌که‌وه ئەمانه له
هۆزی (جبرانلی) ئەچن که ژماره (۸) ی به‌شی (D) ن .
هەرچه‌نده ئەمه خۆی له خۆی دا ... هۆزێکی سەر به‌خۆیه‌و
هیچ لق و پۆیه‌کی نییه وه‌ک بزانی . هه‌روه‌هاش له‌وه‌ش
دانیانیم .. که ئەمانه خۆیان به‌رچه‌لەک به (ناوچه‌ی
هه‌رهبستانه‌وه) واته [دیار به‌کر] به‌سته‌وه یان نه‌ه له پێشدا
ئەمانه نیشه‌جێ نه‌ بوون .. به‌لام لهم (ده) ساله‌ی دوايه‌دا
ده‌ستیان له‌ژیانی کۆچه‌ری هه‌لگرت .

۱۱ - ره‌شوان (Rashwan)

(۷۰) خیزاتیک ئەبن

۱۲ - یزیکلی (Ezikli)

(۷۰) خیزان . کۆچه‌رن

۱۳ - پوتیکانلی (Putikanli)

ژماره‌ی خیزان نه‌زانراوه .. له ئزیک (قیغی) یه‌وه ..
نیشه‌جێن .. به کرمانجی ئاخافتن ئەکەن .

۱۴- گهردی (Girdi)

دیاره ئەمانە لە ژمارە (۷) ی بەشی (A) هەو کۆچیان بوو
ئەم ناوچە یە کردوو .

۱۵ - پیسیانلی (Pisianlı)

(۷۰۰) خێزانێکی نیشتەجێن بە کرمانجی ئاخەفتن ئەگەن

۱۶ - شیخ بزەینی (Shaykh Bezaini)

(۴۵۰) خێزان دوو یان سێ گۆندیان لە نزیک ئەرزرومەو

هەیه . دیاره ئەمانە لە ژمارە (۳) ی بەشی (A) هەو . . بۆ ئەم
شوێنە کۆچیان کردوو .

۱۷ - زیلانلی (Zilanli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە ؟

۱۸ - بەدیلی (Badieli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە لە دەورووبەری ئالاش گیردەو

. . جێگیربوون . شیعەن .

۱۹ - شادیرلی (Shaderli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە . . شیعەن ژمارە یەکیشیان لە

دەورووبەری ئالاش گیردەو پەرتو بلاون .

۲۰ - باشمانلی (Bashmanli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە . . ئەمانە عەینی ژمارە (۵۶) ی

بهشی (A) ن . ئەلەین ژمارەیهکی کەش لە مانە لە ئێراندا
جیگیر بوون .

۲۱ - ھەمدی کان [ھەمدی خان] (Hamdikan)

ژمارە ی خێزان . . نەزانراوە .

۲۲ - ماتورانلی (Manuranli)

ژمارە ی خێزان نەزانراوە .

۲۳ - ھەیدرانلی (Haideranli)

(۲۰) ھەزار خێزان . . ئەم ھۆزە گەورەترین ھۆزە لەم
ھەریسەو لە تێوان (موش) و (ورمی) وە گیرساو و تەووە . . دیارە
ئەم ھۆزە . . ھۆزێکی دواکەوتوو ملھورە . . کە هیچ جۆرە
حاشیەتکی تاییەتی تێدا بەدی ناکرێ . . کە شایەنی باسکردنی
ییت .

۲۴ - آدامانلی (Adamanli)

(۱۸۰۰) خێزانیکن . . ئەمانە نیچە کۆچەرن .

۲۵ - ییزدی (Yazodis) [یازودیس]

من : بەراستی . . نەم توانی . . ناوی راستەقینەی ئەم
خێلە بدۆزمەووە . . کە بە [شەیتان پەرست] مەشھورن .

۱ - کوریشلی (kureshli)

(۲) ھەزار خێزان . . بە کرمانجی دەناخەقن . . شیعە ی
پافزین . . . ئەم کوردانە ی سەرەووە . . بەتەواوی لەوانە ی

ئەپشەۋە باسماڭنى كۆرۈڭ . . . جىياۋازنى . . . ئەمانە زۆر قۇزۇ شۇخ
 ۋ شەنگە ۋ لەسەر خۇن . . . لەۋەش ئاچىڭ ئايلى كۆچەريان بەدل
 يىت . . . بۆيە لە گۈندى باشى باشى ۋ ئاۋەدانىراۋدا جىگىرەۋون
 . . . ھەر چەندە لە پشت پەردەى ئەۋ رۇخسارە ھىمەنۋ لەسەر
 خۇۋ بىۋدەنگە . . . لە ۋانەيە سۈشتىكى نامۇى نارەھەت خۇى
 خەشاردا يىتەۋە . . . كە ھىچ لە سۈشتى كۆردەكانى تىدا جىياۋاز
 نەبىن . . . لە گەل ئەۋەشدا . . . ئەمانە جىۋىيەرى كارامەنۋ
 ئىشۋىكارىيان بەبارى سەرنجىكى فەلسەفى قول ئەپتچەنەۋە . . .
 ئەم خالەى دۋايى بەراستى سەرنج پاكىشەرە جۈنكە ئەمانەى
 . . . لەسەرەۋە . . . باسكان . . . نە خۈتەندەۋارن . . . خالىتىكى كەش
 ھەيە كە جىى سەرنجە لە بارەى ئەم ھۆزانەۋە ئەۋەش مەنگى
 رەۋشتىانە . . . كورد ھەمۋى . . . ۋايە . . . رۇخسارىكى ھىمەنۋ
 بىۋگەرد . . . كە لە راستىدا پەردەيەكە سۈشتى رەقۋ سەركىشىۋ
 ياخى بۈۋنەكەيان . . . ئەشارتەۋە . . .

۱ - بالابىرانلى (Balabranli) بىچۈك

(۶۰) خىزائىك ئەبىن . . . ئەمانە بەناۋ شىمەن لەسەر پۇخى
 ئەۋبەرى رۈبارى فورات سەقام گىرن . . . ئەۋەى جىى سەرنج
 بىن لە بارەى ئەمانەۋە ئەۋەيە كە بە شىۋەى كرمانجى دەئاخەفەن . . .
 ئەم ھۆزە زىاتىر لە ھۆزى (بەدىلى) ئمارە (ID)
 بەشى (II)

ۋە نىكتىرن ۋەك لەۋەى لە [دىرسلىمى] يەكەنەۋە . . . نىكتىن .

ب - بالابرانلی مەزن (Balabranli)

(۵۰۰) خىزان ۰۰ لە خوارووی ئەرزىجانەووە جى گیرن ۰۰
ئەمانە بەشىووی (زازا) ئاخافتن ئەکەن ۰۰ بەناو شیعەن بەلام
دیارە غەیرە دینن ۰

ج - شادیرلی (Shaderli)

(۳) ھەزار خىزاتیک ئەبن ۰۰ شیعەن بەناو ۰۰ بەلام غەیرە
دینن لە راستیدا ۰۰ لە گەلن پرودەووە لە ھۆزی (کوریشلی)
ئەچن ۰۰ ھەرچەندە لەوانە پلەیان نزمترە لە بارەى بارى
کۆمەلایەتى و ئابووریەووە ۰۰ لە ۆترخاندان ۰۰ ئەژین ۰۰ ئەمانە
ئەوتیارى ھەوارن ۰

د - بەدیلى (Badeli)

(۷۰۰) خىزان ۰۰ شیعەن ۰۰ یان نیمچە کۆچەرن ۰۰ ئەلین
ھەندى لەم بەدیلىیانە لە نزیك پرەواندووژە جى گیرن ۰

کۆچکیری (کوچکیری) (Kochkiri)

(۱۰۰۰۰) خىزان ۰۰ ئەم ھۆزە ۰۰ زۆر نامۆیە ۰۰ یاخود
لەوانەىە بتوانین بە مىللەتیکى جیاىان دانیشین ۰۰ بەسىماو
پرۆالەت و دەم و چاو و ھەلس و کەوت ۰۰ گەلن لە کوردەکانن ۰۰
جیاوازان شوخ و جوان و پێک و پیتکن ۰۰ زمانەکیان کوردیسە
۰۰ ئەگەرچى کوردەکانى بەبە یا زازاکان بە ستم لیتان حالى
دەبن وەك ئاینیش ۰۰ سروشت پەرستن ۰۰ واتن دەگەم سروشت
وەك ھاوسەرێك بۆ خوا دادەتین ۰۰ ئاینى ئەم ھۆزە جۆرە

[غیره دینیہ کی] پیش کہ وتوہ .. کہوا ئەلیم زانیاریہ کم لہم
 بارہیوہ لہ کۆمەلێ پیاو ماقولو زانا وەرگرتوہ هەرچەندە ..
 باری ئابوریان وەك جوتیار لاوازەو خانووہ کانیان ژێرخان
 ئاسان و زۆر لہ خانوہ کانی ناوچە ی موشی و سەر ووی دەرپاچە ی
 (ئان) موہ .. ئەچن .. بەلام زیاتیکی سەر بەست ئەبەنە سەر .

راستی بەکی کەش .. هەبە کە زیاتر باری نادیار ی ئەم
 کۆچکیریانە نامۆ ئەکات ئەوہش .. ئەوہبە کە موسلمان و
 ئەرمەنی بە کانی . ناوچە کە .. لہ خانوی بەردی رێک و پێک دا
 ئەژین .. ئەوانیش لەو مالە .. ژێرخان ئامێزانە .. ژیان
 ئەبەنە سەر کە باسی میژوری خێلە کە یان ئەکەن .. قوچکیریەکان
 ئەلێن ..

ئیمە لہ بنەرەتدا لہ ناوچە ی دەر سیدا .. گیرسابونیه وە
 .. بەلام خێلە چایبە کانی ناوچە کە ... دایان بە سەرمان داو
 بەزۆر ئیمە یان لہ ناوچە کە ی خۆمان .. هەلکەند .. کە
 ناوچە ی باوک و باپیرانمان بوو) ئەم قوچکیریانە .. کۆمەلێکی
 سادە و ساکارو .. هێمن .. کە حەز لہ شەڕ و شۆرو ئاژاوە
 نەوہ نین .. ئەگەرچی .. موسلمان کانی ناوچە کە ئەلێن گواہ
 .. ئەمانە .. پیلان گتێرو خوتن رێژو پیاو کۆژن پیم وایە ..
 هەندێک لہم ھۆزە .. لەو ناوچە کەم ناسراوہ ی باکوری
 (سیقاس - زارا) موہ .. ئەژین .

لە بەر کەم دەر فەتی .. نەیتوانی .. زیاتر لہ سەر ئەم مەسەلە یە

پۆم .. ئەم ھۆزە .. بەم شىۋەيە لای خوارەوہ لىو پۆى
بلاۋبۆتەوہ ..

۱ - سارولار (Sarolar)

ب - بارلولار (Barlolar)

ج - کاروالار (Caralar)

د - ئايولار (Ibolar)

ه - ئاسىكى كۈچكىرى ... كۆن .. (۴۰۰) خىزان.
ئەم ھۆزە .. لە نىك ئەرزىجانەوہ .. جى گىرە .. ھەرچەندە
.. مۆچكىرەكان ئەتىن .. ئىمە ھىچ جۆرە پەيدەندىەكان
لەكەلىاندا نىيە ئەگەرچىش ئەمانە بە زەبرو زۆر لە ئاۋچەى
قۆچكىرى دوورخراۋنەتەوہ ... لە لايەن ھۆزە كالى بەشى (E)
ژمارە (C) , (A) , (B) , (C) , (D) .. جالەمەش
ئەتوانىن ئەو راستىيەمان بەدەست كەۋىت كەۋا قۆچكىرى
ناۋى راستەقىنەى ئەم بەشە نىيە ..

۳ - كورچىك (Kurejik)

ژمارەى خىزان نەزانراۋە .. ئەم ناۋە لەۋە ناسچى زۆر
بلاۋ بى ..

۴ - سىنامىنلى (Sinaminli)

(۲۵۰۰) خىزان .. ئەمە ھۆزىكى گەورەى شىيەى
پاستەقىنەى .. كە لە دەۋرۋەرى .. ئاۋچەى (مالاطيا)دا

غيرساونه تهوه ... هه ندى وشه ى فارمى له شىوه ى
 ئاخه فتنه كهيدا بهدى نه كرى .. مىوان په رورو گفتمو لغت
 شيرين .. دايه م و دهرهم برايانه له گډل نهو گه ريده نهو روپايانه
 كه ناوبه ناو سر له ناوچه كه نه دمن له بهر هوپه ك يان هوپكى
 دى .. جولاونه تهوه ... نه م راستى به شى .. په ننگه وا له
 هه ندى كه سى بكات كه نهو باوم په دا بن كه شيعه كان به گشتى و
 قزلباشه كان به تايه تى .. وا بن .. هر چنده من وهك كه سىك
 تافى كړدنه و به كى تفت و تالم له گه لياندا هه بوو .

۵ - نه لخاص (Al-Kass)

۵۰۰ خيزانن . هوژنكى چياى كه شمه له هه يه به م ناوه له
 باشورى روزه لاتی شارى [حلب] هوه .. كه له وانه يه نه م ناوه ى
 نى وهر گيرايى .

۶ - خدر زور (ژور) (Kodirzor)

۶۰۰ خيزانن

۷ - قهره حه سمن (Kara Hassan)

(۳۰۰) خيزانن .. په ننگه نه مانه به نه زاد توركسان بن
 هر چنده به لگه يه كى واشم به دمه تهوه .. نويه لى دنيا بم

۸ - جوغر ريشانلى [جگر ريشانلى] ..

(۵۰۰) خيزانن .. په ننگه نه مانه نيسته جى بن

۹ - نيديرلى (Nederli)

ژماره ى خيزان .. نه زانراوه

۱۰- دوغانلی (Doghanli)

(۲۵۰) خیزان ۰۰ ئەمانە کوچەرن ۰

۱۱- دیلیانی (Dellanli)

خیزانیکی کوچەری گچکەیه ۰۰ که له نزیک (مرعش) ۰۰

نیشتە جێیە ۰

۱۲- جیلیکانلی (Jellikanli)

ژمارە ۰۰ نەزانراوە ۰۰ ئەم ھۆزە بۆتە دوو بەشەو

یەکەمیان لە ناوچەی (وان) ۰۰ ئەوی تریان لە دەشتی (مرعش) دا

۰۰ پەرتو بلاو ۰۰ بەشی دوومیان شوانی ھزارو بی دەرامەتن

۱۳- لەک کوردی (Lek Kurdi)

ژمارە ۰۰ خیزان نەزانراوە ۰۰ ئەمە ۰۰ ھۆزیکێ گچکە

۰۰ لە نزیک (ئەدەنە) ۰۰ جێگیر ۰۰ ئەلێن ئەمانە بە تورکی

ئاخافتن دەکەن ۰۰ ناوەکەشیان لە ناوی ھۆزیکێ کوردی سەر

سنوری (ئێران) ئەچن ۰۰ ھەروەهاش ئەلێن ھەندیکێ کەش

ھەن ۰۰ لەمانە کە ئیدیش ھەر لەژێر دەستەلاتی ئێرانەکان ۰

۱۴- دیلی کانلی (Dellikanli)

(۲۰۰) خیزانیکن ۰۰ ھۆزیکێ کوچەرە ۰۰۰ لە سەرانی سەری

دەشتی (مرعش) دا پەرتو بلاو پیاو کانیان کە لە گەت و بتەو و

۰۰ ئافرەتە کانیشیان شوخ و شەنگ و جوان ۰

ئەم خێلە لە خێوەتو دەواری کورد ئاسادا ئەژین لە دامینی

جىاي (نوروس)دا .. رستانىش كۆچ ئەكەن بۆ ناوچەيەك ..
كە تەنھا (۳۰) ميل لە پۇژاواي (كىلىس) ھوۋ دوورە ..
۱۵- بىلىكانلى (Bellikanli)

(۲۵۰) خىزانى .. كۆچەرلىكى تەواون ... بەئىتوۋى
كرمانجى .. ئاخاقتن ئەكەن لە يتوانى دۆلەكانى (مرعش)دا
ھاتۇچۆ ئەكەن .. ئەسپان نىرە ..

به‌شی (F)

نهم هه‌رتمه به ته‌واوی ناکه‌وێته چوار چیتوی سنوره
 میژویه‌که‌ی کوردستانه‌وه .. چونکه ئه‌و کوچ‌کردنه به‌زۆره‌ی
 ئه‌و هۆزه دوور خراواته‌ی تیکرای ناوچه‌ی کوردستان ئه‌خاته
 روو .. که وادی خۆی سولتان (سلیم) ی داگیرکه‌ر له ناوچه‌ی
 باولکو باپیرانیانه‌وه .. دووری خسته‌وه .. نهم نه‌خشه‌یه .. ئه‌و
 خالانه ئه‌خاته پروو که له باره‌ی شوێنه‌واری ئه‌سلی‌یان ئه‌دوێ ..
 بایه‌ختکی ئه‌وتو به‌م مه‌سه‌له‌یه دراوه له‌م زانیاره .. که کوت و
 مت .. چۆن بیستم .. له‌ چهن پیاویکی ماقوله‌وه له‌ هۆزانی
 وماره (١٥) و (١٧) له‌ نزیک (ئه‌نگورا) وه هه‌روه‌هاش ئا لێرانه
 دام‌پێژاوه‌ته‌وه .. ئه‌و پیاوانه هه‌مان جل و به‌رگ و هه‌مان
 چۆره جامانه ئه‌به‌سته‌وه ئه‌وه‌ی سه‌رنج پائه‌کیشی لێره‌دا ..
 ئه‌ویه .. که جامانه به‌ شیویه‌کی نامۆ ئه‌پیتجیه‌وه ... له‌ نزیک
 (ئه‌رنجانبان) وه هه‌مان (تیییم) به‌ به‌رچاوت کهوت .. به‌راستی
 پیتجانه‌وه‌ی جامانه .. لێره .. زۆر ناسازو له‌وانه‌ی تری
 شوێنه‌کانی ری کوردستان گه‌لج جیاوازن ... هه‌ندێ
 تورکیش له‌ سه‌ریان کردبوون ... که پرمیارم له‌ هه‌ندێکیان
 کرد .. مانای نهم چۆره به‌سته‌وه‌یی چی‌یه ؟ .. خێرا ولایان

دامه‌وه ووتیان .. ئیمه وه‌چه‌ی (جانی سه‌ریه‌کانین) که سولتان
 (سلیم) وادی خۆی و پاش سه‌رکه‌وته‌که‌ی ... ئه‌رزو ئاوێکی
 زۆری خه‌لاتکردین ... سه‌رداتیکی ئه‌و مۆزمخانه‌یه‌ که
 پاشماوه‌ی جانی سه‌ریه‌کانی تێدایه .. گه‌لج شتمان بۆ پروون
 ده‌کاته‌وه .. هه‌روه‌ها سه‌یرکردنی .. جێ په‌نجه‌ی سه‌رده‌می
 سولتان (سلیم) به‌سه‌ر روخساری ئاوچه‌که .. ئه‌ره‌ خستینی و ..
 ئه‌وه‌ش ساغ ئه‌کاته‌وه که میزه‌رو جامانه‌ی ناوبراو .. که ئێدی
 باوی نه‌ماوه .. میزه‌ر له سه‌رکراوه‌که‌ی ئه‌و پوژگاره‌ بووه :
 هۆی له سه‌رکردنی له لایه‌نی ئه‌و دوو کۆمه‌لگایه‌ روونه ..
 ئه‌وی جانی سه‌ریه‌کان له تورکه‌کانی تر دوور خراونه‌ته‌وه ..
 به‌لام نه‌ریتی باوو باپیرانیان له بیر نه‌کردووه .. هۆزه‌کانی
 ئاوچه‌ی (ئهنه‌دۆل) دیاره .. یه‌کسه‌ر پاش شار به‌ده‌رکردیان
 .. ناچار کران جل و به‌رگی تورکی له‌به‌ر بکه‌ن .

١ - گۆخا چیسێ

[٣٠٠] خیزانن .. نیشته جین

٢ - ئوروک لی (Uruchili)

(٤٠٠) خیزانن .. له‌وه ئه‌چین ئه‌مانه (تورکمان) بن

٣ - میلی (Mil)

(٢٠) خیزاتیکی ئه‌بن ... کۆمه‌لج .. شوان له نژیکی
 (عوسمانجیک) هوه نیشته جین .. ووتیان ئیمه (میلین) ...
 دیاره .. له (ده‌رسیم) یان له (که‌راجه‌داغ) هوه بۆ ئه‌م ئاوچه‌یه
 هاتسۆن .

(١٢٠) خیزان .. کوچہرن .. لہ دہوروبہری
 (بوناٹاباد) ہوہ ... لہ ناوچہی (ٹہنہ دول) ہوہ .. گیرساوہتہوہ
 .. دیارہ ٹہمانہش لہوانہن کہوادی خوی (سولتان سلیم) لہ
 شوینی باولکو باپیرانیانہوہ بہزور ... ہللی کہندنو پہوانہی
 ٹہم ناوچہیہی کردن لہ ژمارہ (٣) ی بہش (A) ہوہ .. ٹہمانہ
 جلو بہرگٹ ، بہ دہستوری ٹہنہ دولی بہکان لہ بہرٹہ کہن
 ہەرچہندہ ئیدیش ہەر بہ کرمانجی ٹاخفتن ٹہکن .

٥ - شیقلی (Sheveli)

ژمارہی .. خیزان .. نہزانراوہ .. ٹہمانہ بہ زور کوچیان
 پنی کراوہ لہ ژمارہ (٧١) ی (E) بہشی (A) ہوہ .

٦ - بہدیلی (Badeti)

(٢٠٠) خیزانسن .. تیرہیہ کی نیشتہجیہ لہ نزیٹ
 (یوزغات) ہوہ ... (Yuzghat) .. گیرساوہتہوہ ٹہمانہ ..
 ئیستہ سونین ٹہلین حەفتا سال لہمہوبہر شیمہ بوون ...
 لہوش ٹہچی بہ زور بو ٹہم شوٹنہ کوچیان پنی کراوہ .. لہ
 ژمارہ (١) (D) بہشی (E)

٧ - حاجی بانلی (Haji Banl)

(٣٠٠) خیزانسن .. نیمچہ کوچہرن .. ٹہمانہ تیرہیہ کن لہ
 ژمارہ (١) ی بہشی (C) کہ لہ ناوچہی (گہراجہ داغ) دا

گیرساونه ته وه ۰۰ پټم وایه نه مانش به زور له (دمر سیم) یان
(گه راجه داغ) ه وه ۰۰ بهر وه نه م ناوچه یه پاپتچراون ۰

ا - خاتون ئوغلی (Khatun Ogli)

(۴۰۰) خیزان ۰۰ نیمچه کوچهرن ۰۰ نه مانه سر به هوزی
ژماره (۱) ی بهشی (۲) ن ۰ له ناوچه ی (گه راجه داغ) دا ۰۰ په نگه
نه مانه به نه ژاد تورکمان بن ۰

ب - ماخانلی (Makhanli)

(۳۰۰) خیزان ۰۰ نیمچه کوچهرن ۰۰ تیره یه کن له ژماره
(۱) ی بهشی (C) له ناوچه ی گه راجه داغ دا

ج - اومراتلی (Omaranli)

(۸۰۰) خیزان ۰۰ نیمچه کوچهرن ۰۰ تیره یه کن له
ژماره (۱) ی بهشی (C) له ناوچه ی گه راجه داغ دا ۰

۸ - بهر کمالی (Baraktli)

(۱۰۰۰) خیزان

۹ - تابور ئوغلی (Tabuoghli)

(۳۰۰) خیزان ۰۰ نیمچه کوچهرن ۰۰ به ناوه که یاندا له
تورکمان نه چن ۰۰ به لام دلیا یا نکر دم که نه مانه کوردن ۰

۱۰ - شیخ بزهینی (Shaykh Bezeini)

خیزان ۰۴ ووتیان هه ندیکیان له نریک ئالاش کیرده دا ۰۰

نیشته چټین .. ئەمانه له تیره (٣) ی بەش (A) هوه .. بۆ ئەم
ناوچهیه بهربوونهتوه .

١١- جودی خانلی (Judi Khanli)

(٢٠٠) خێزان .. ڕهنگه له کهزی (جبل جودی) نزیك
شیرناخهوه ... هاتونهته ئەم شوێنه .

١٢- خالکانی (Khalkani)

(٤٠٠) خێزان .. ئەمه ناوی هۆزیکه که ئیسته له چالاکی
کهوتوه .. بهلام وادی خۆی له نزیك (ڕهواندوز) هوه ..
گیرسابووهوه .

١٣- سیف خانی (Seif Khani)

(٥٠٠) خێزان .. نیمچه کوچهرن

١٤- نهـسورلی (Nasurli)

٦٠٠ خێزان

١٥- تیریکان (Tirikan)

(٤٠٠) خێزان .. ئەم کۆمهـلگا کورده . له سهرووی ئەو
هێله ئاسنه .. که تهـنها (٢٤) میل له ڕۆژاواي (ئەنگورا) وه
جیگیربوونهتوه جا ئەگەر .. خۆینهری بهرز یهوی شتی
له بارهـیانوه .. بزایت ئەوه ئەبـن سهـیرنکی ژمارهـ (٩) ی بهشی

(B) بکات .

١٦- ئاتمانیهـکان (Atmanikan)

۹۲۹۲

ج ۲۷ جاف ، حسين احمد

هۆزه كانى كورد / وهگيرانو ناماده كردنى

حسين احمد جاف ، - بمغدا : دهزگاي روشنبيري

وبلاو كردنموى

كوردى ، ۱۹۹۲ .

ب ۲ ؛ ۲۴ سم - (زنجيره ى ژماره) ۲۸۷ (

۱- هۆژكاني كورد - ميژوو ۱ - ۱ - ناويشان

ب - زنجيره

۱ . و

۹۹۲ / ۶۸۲

كتابخانهي نيشتماني (پيترست كاري له بلاو كردنموه دا)

رقم الايداع في دار الكتب والوثائق

بمغداد ۶۸۲ لسنة ۹۹۲

دار الحرية للطباعة - بغداد
١٤١٣ هـ - ١٩٩٢ م

دار الثقافة والنشر الكردية
التسلسل (٢٨٧)

العتائر الكردية

الجزء الثاني

ترجمة واعداد
حسين احمد الجواف

نزار الميرزا

تصميم الغلاف

السعر: ٥ دنانير

دار الحرية للطباعة - بغداد